

Opinnäytetyö AMK
Liiketalouden koulutusohjelma
Markkinointi
2013

Matti Lehto

VALITSIN YRITTÄJYYDEN

-Millainen vaikutus starttirahalla on ollut yritystoimintaan?

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Matti Lehto

VALITSIN YRITTÄJYYDEN – Millainen vaikutus starttirahalla on ollut yritystoimintaan?

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen vaikutus starttirahalla on yrittäjien yritystoimintaan ja kuinka hyvin yrittäjät tuntevat yrityspalveluorganisaation toimintaa. Työn toimeksiantajana oli Yrityssalo Oy. Tutkimusongelmaa pyrittiin selvittämään starttirahakyselyllä, joka toteutettiin verkkokyselynä 20.9.–15.10.2011. Kysely lähetettiin Salon kaupungissa sekä Turun, Vakka-Suomen, Loimaan ja Länsi Turunmaan seuduilla yrityksille, joiden perustamisvuosi oli 2004-2011.

Opinnäytetyössä käsiteltiin yleisesti yrittäjyyttä, sen käsitettä ja yrittäjäksi ryhtymistä sekä myös työn toimeksiantajaorganisaatiota, Yrityssalo Oy:tä ja sen toimintaympäristöä. Starttirahasta käsiteltiin sen historiaa ja myöntämisen edellytyksiä sekä starttiselvityksiä ja –päätöksiä.

Starttirahakyselyyn saatiin 268 vastausta. Vastaajista reilu kolmannes oli saanut starttirahaa yritystoimintansa alkaessa. Vastauksista selvisi, että starttirahalla ja sen hakemiseen liittyvillä alkutöillä oli positiivinen vaikutus yritystoimintaan. Yrittäjät arvioivat yritystoimintansa olevan kyselyn suorittamisen aikaan melko hyvin kannattavaa. Vastaajista suurin osa kuitenkin ilmoitti, että olisi aloittanut yritystoimintansa vaikka ei olisi saanutkaan starttirahaa. Kyselyn vastauksista selvisi myös, että vastaajat olivat hyvin perillä alueensa yritysneuvontaorganisaation toiminnasta.

Yhteenvedon voidaan todeta, että starttirahalla oli tutkimustulosten mukaan positiivinen vaikutus yrittäjänä toimimiseen ja työllistämiseen joko suoraan tai sen aikaansaamien psykologisten vaikutusten takia. Yritysneuvontaorganisaatiot olivat täyttäneet tehtävänsä hyvin, alueen yrittäjät tunsivat niiden toimintaa ja olivat kiinnostuneita osallistumaan niiden järjestämiin lisäkoulutuksiin.

ASIASANAT:

yrittäjä, yrittäjyys, starttiraha

Matti Lehto

CHOOSING ENTREPREURSHIP – What kind of impact do start-up grants have on the business operations?

The purpose of this thesis was to find out what kind of impact the start-up grants have on the business operations and how well the entrepreneurs are aware of the services and operation of the Organization for Company Services. The client of this thesis is Yrityssalo Oy. The research problem was clarified with an inquiry which was made via internet 20.9.-15.10.2011 concentrating on issues of the start-up grants. The inquiry was made in the regions of Salo, Turku, Vakka-Suomi, Loimaa and Länsi-Turunmaa and was sent to such companies that had been established during years 2004-2011.

In the thesis, the focus was generally on entrepreneurship, the concept of it and the starting point of the business and also about Yrityssalo Oy and its operational environment. Regarding the start-up grants, the focus in the thesis was on the historical background, the criterion for the approvals and also the business founding applications and how the applications were approved.

The total amount of replies to the inquiry was 268. Over on third of those who replied had received start-up grants in the beginning of their business. Based on the replies, it can be concluded that the start-up grants had positive impacts on the entrepreneurship. The entrepreneur evaluated that their business was profitable during the time period the inquiry. Most of the entrepreneurs, however, stated that they would have anyway established their business, even without the start-up grants. Also, the replies to the questionnaire made it clear that the entrepreneurs were well aware of the operations of the Organizations for Company Services.

As a conclusion based on the inquiry, we can state that start-up grants had a positive impact on the entrepreneurship and either directly or due psychological effects also to employment. The Organization for Company Services has fulfilled their task well and the entrepreneurs knew about its operations and were interested in the additional training organized by the Organization for Company Services.

KEYWORDS:

entrepreneur, entrepreneurship, start-up grants

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 YRITTÄJYYS	9
2.1 Yrittäjyyden käsite	9
2.2 Yrittäjäksi ryhtyminen	11
2.3 Yrittäjyys Suomessa	13
2.4 Esimerkkejä yrittäjyydestä Suomessa	16
3 YRITYSSALO OY JA SEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	20
3.1 Yrityssalo Oy	20
3.2 Yrityssalon toimintaympäristö	21
4 STARTTIRAHA	25
4.1 Starttirahajärjestelmän historiaa	25
4.2 Starttirahan myöntämisen edellytykset	26
4.3 Starttiselvitykset	28
4.4 Starttirahapäätöksen pituus ja starttirahan suuruus	29
4.5 Starttiraha muualla Euroopassa	31
5 STARTTIRAHATUTKIMUS	33
5.1 Tutkimuksen tavoite	33
5.2 Tutkimusmenetelmä, luotettavuus ja pätevyys	33
6 TUTKIMUSTULOKSET	35
6.1 Kyselyn toteuttaminen	35
6.2 Kyselyyn osallistuneiden yrittäjien taustatiedot	36
6.3 Kyselyyn osallistuneiden yritysten taustatiedot	37
6.4 Kysymykset starttirahaa saaneille yrittäjille	40
6.5 Kysymykset yrittäjille, jotka eivät saaneet starttirahaa	42
6.6 Kysymykset kaikille vastaajille	43
7 YHTEENVETO JA POHDINTA	48
LÄHTEET	51

LIITTEET

Liite 1. Myönnetyt starttirahat vuosina 1984-2011	40
Liite 2. Saatekirje ja starttirahakysely lomake	46

KUVAT

Kuva 1. Salon kaupungin sijainti	21
----------------------------------	----

KUVIOT

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma (N=268)	35
Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden yritysten perustamisvuodet (N=258)	38
Kuvio 3. Vastaajien toiminta-alue seutukunnittain (N=265)	46

TAULUKOT

Taulukko 1. Salon kaupungin vero- ja yhteisöverotuotot vv 2004 - 2012	23
Taulukko 2. Yritysten määrät ja prosentiosuudet toimialoittain (N=268)	37
Taulukko 3. Lisäosaamisen tarve aihealueittain	44

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää yrittäjäksi ryhtyneen henkilön ajatuksia yrittämisestä sekä starttirahan merkityksestä yritystoiminnassa. Millainen vaikutus starttirahalla ja sen hakemisella on yritystoiminnan alkuvaiheissa (esim. laskelmat ja liiketoimintasuunnitelman teko)?

Opinnäytetyössä selvitetään myös, kuinka hyvin yrittäjä on ollut selvillä alueensa yritysneuvontaorganisaation toiminnasta. Kokeeko hän tarvitsevansa lisätietoa liiketoimintaan liittyvissä asioissa ja olisiko hän halukas osallistumaan neuvontaorganisaation järjestämiin liiketalouden koulutuksiin? Yrittäjää pyydetään myös arvioimaan oman liiketoimintansa kannattavuutta. Onko yritys laajentamassa toimintaansa lähitulevaisuudessa lisäämällä henkilökuntaa tai onko yrittäjä harkinnut yritystoimintansa lopettamista lähitulevaisuudessa?

Starttiraha on harkinnanvarainen tuki, jonka tarkoituksena on turvata yrittäjäksi ryhtyneen henkilön toimeentulo yritystoiminnan käynnistys- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Starttirahan tarkoituksena on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä. Sitä voidaan myöntää työttömien työnhakijoiden lisäksi palkkatyöstä, opiskelusta tai kotityöstä kokoaikaiseksi yrittäjiksi siirtyville henkilöille.

Työn toimeksiantaja on Yrityssalo Oy, joka on Salon kaupungin omistama elinkeinoyritys. Idea työn toteuttamiseksi syntyi keskustellessani Yrityssalon projektipäällikön, Jari Välimaan kanssa mahdollisesta opinnäytetyöni aiheesta ja sen mahdollisesta toteutuksesta. Välimaa toimii Yrityssalossa aloittavan yrityksen ja vähän aikaa jo toimineen yrityksen neuvontaa hoitavana asiantuntijana.

Kyselyn kohderyhmäksi valitaan nykyisen Salon kaupungin, Turun seudun, Vakka-Suomen seudun, Loimaan seudun ja Länsi-Turunmaan seudun alueella toimivat vuoden 2004 jälkeen perustetut yritykset. Kyseiset yritykset ovat nuoria ja yritystoiminnan alkuvaiheet ovat vielä yrittäjällä tuoreessa muistissa. Salossa

sijaitsevien yritysten yhteystiedot saadaan Yrityssalon asiakasrekisteristä. Muilla seutukunnilla sijaitsevien yritysten yhteystiedot ostetaan Suomen Asiakastieto Oy:ltä. Kysely toteutetaan verkkokyselynä, joka lähetetään Yrityssalon toimesta ja sen nimissä kohderyhmän yrityksille.

Starttirahaa ja yrittäjyyttä ovat käsitelleet aiemmin esimerkiksi Juulia Järvelä vuonna 2009 ja Marja-Liisa Turpeinen vuonna 2010 opinnäytetöissään. Starttirahan merkitystä aloittavalle yrittäjälle ovat tutkineet Timo Metsä-Tokila ja Mika Orjala vuonna 2008 julkaistussa tutkimuksessaan.

Juulia Järvelä käsitteli vuonna 2009 julkaistussa opinnäytetyössään omaa haavettaan, ryhtyä nuortenvaateliikeyrittäjäksi Tampereelle. Järvelän mukaan (2009, 31-32) rahoituksen suunnittelu ja mahdollisten tukimuotojen selvittäminen yritystoimintaa suunniteltaessa ja aloitettaessa on erittäin tärkeää. Hänen mukaansa Tampereella myönnetty starttiraha oli vuonna 2008 yleensä 670€ kuukaudessa ja yrittäjille oli riittänyt 6 kk:n mittainen jakso starttirahaa.

Marja-Liisa Turpeinen selvitti vuonna 2010 julkaistussa opinnäytetyössään, miten tuloksellisia Nivala-Haapajärvi seutukunnassa (2010, 105-106) myönnetyt starttirahapäätökset olivat olleet. Turpeisen työstä käy ilmi, että Nivala-Haapajärvi seutukunnan työ- ja elinkeinotoimiston alueella myönnetyt starttirahapäätökset olivat tuottaneet tulosta. Myönteisen starttirahapäätöksen saaneiden hakijoiden yrityksistä oli kyselyn aikana (toukokuu 2009) edelleen yli 70% rekisteröitynä. Kyseiset yritykset työllistivät yrittäjä mukaan lukien keskimäärin 2,8 henkilöä, mitä voidaan pitää hyvänä määränä. Turpeisen työstä käy myös ilmi, miten kyselyn vastaajat halusivat kehittää starttirahan hakemista. Esille nousi esimerkiksi toive siitä, että kun starttiraha on myönnetty, ei jatkohakemusta tarvitsisi enää erikseen tehdä.

Timo Metsä-Tokila ja Mika Orjala tarkastelivat tutkimuksessaan, Starttirahan merkitys aloittavalle yrittäjälle (2008), Turun Seudun Uusyrityskeskus Generaattorin yritysneuvonnan asiakkaita vuonna 2004. Tuona vuonna Generaattorin yritysneuvonnan palveluita käytti 154 henkeä, joista 115 sai yritysneuvojalta puoltavan lausunnon. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää,

kuinka tärkeää starttirahatuki näille yrittäjille on yrittämisen alkuvaiheessa ja miten yrittäjät haluaisivat kehittää starttirahasysteemiä. (Metsä-Tokila & Orjala. 2008.)

Metsä-Tokilan ja Orjalan tutkimustulosten mukaan starttirahayritykset jäävät selkeästi muita yrityksiä todennäköisemmin henkiin ns. kuolemanlaakson vaiheessa. Suurin osa haastatelluista yrittäjistä piti starttirahaa hyvin tärkeänä aloittavan yrittäjän tukimuotona. Starttirahalla katsotaan olevan myös suuri psykologinen merkitys, sillä yrittäjä saa taloudellisen tuen lisäksi henkistä rohkaisua yritystoiminnalleen. Yrittäjien antamat arvosanat starttirahasta ja yritysneuvonnasta ovat oleellisesti yhteydessä toisiinsa. Starttirahaa ilman jäänyt yrittäjä antaa kriittistä palautetta yritysneuvonnasta eikä pidä annettua starttineuvontaa kovin tärkeänä. Kielteiset muistikuvat evätystä starttirahasta saattavat heikentää tai estää myöhemmin kokonaan avun hakemisen yritysneuvontapalveluita tarjoavilta. (Metsä-Tokila & Orjala 2008.)

2 YRITTÄJYYS

Yritystoiminnalla on olennainen merkitys suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ylläpidossa. Monipuolinen ja kukoistava yritystoiminta on hyvinvointiyhteiskunnan perusta ja se on keskeinen osa elinkeinoelämää. Yritykset jalostavat raaka-aineita tuotteiksi, ne kehittävät kansalaisten osaamista, tarjoavat heille työpaikkoja, tuottavat palveluja ja tavaroita ja rakentavat kotimaista infrastruktuuria. Yhteiskunnallisesta kehityksestä suuri osa tapahtuu yrityksissä. (Viitala & Jylhä 2010, 10.)

Suomen yli kahdestasadastatuhannesta yrityksestä jokainen kannattava yritys on osaltaan luomassa hyvinvointia. Yrityksen koolla ei ole tässä tapauksessa merkitystä, yli yhdeksänkymmentä prosenttia näistä yrityksistä on alle kymmenen henkilön yrityksiä. Tähän joukkoon mahtuvat niin kansainvälistä toimintaa harjoittavat suuryritykset kuin yksinyrittäjät (ammattinharjoittajat). Yritykset tarjoavat palveluja, valmistavat perinteisiä kulutustuotteita tai kehittävät huipputeknologiaa, mutta ansaintatavasta riippumatta ne luovat uutta ja kehittävät olemassa olevaa liiketoimintaa. (Viitala & Jylhä 2010, 10.)

2.1 Yrittäjyyden käsite

Irlantilaisnyntyinen pankkiiri ja kirjailija Richard Cantillon, joka työskenteli Ranskassa, määritteli jo 1700-luvun alussa kirjoituksissaan yrittäjän ihmiseksi, joka hankkii tuotantovälineitä johonkin hintaan, yhdistelee ne tuotteeksi, jonka sitten myy epävarmaan hintaan (Jylhä, Paasio & Strömmer 1997, 9). Cantillon loi vuonna 1734 englanninkieleen sanat yrittäjä (entrepreneur) ja yrittäjyys (entrepreneurship) (Kallio 2002, 38).

Ensimmäinen eurooppalainen taloustieteen professori, ranskalainen taloushistorioitsija Jean-Baptiste Say (1767-1832), määritteli 1700-luvun

lopussa yrittäjän ihmiseksi, joka yhdistelee erilaisia arvoja ja tekee niistä tuottavan yksikön (Jylhä ym. 1997, 9).

Edellä mainittujen ranskalaismiesten ajoista lähtien yrittäjyyttä on pidetty suurimmassa osassa maailmaa yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta elintärkeänä asiana. Läntisissä teollisuusmaissa yrittäjyys ja sen tukeminen on noussut 1990-luvulla erityisen kiinnostuksen kohteeksi. Kyseisissä maissa ei suuryritysten työllistävään kykyyn voida enää luottaa. (Jylhä ym. 1997, 9.)

Klassinen taloustiede vastusti yrittäjyyden puuttumista tasapainoteoriasta. Itävaltalaisen koulukunnan Joseph Scumpeter (1883-1950), joka on tästä koulukunnasta ehkä kuuluisin yrittäjyyden kannattaja, korostaa innovaation merkitystä kysynnän lisäämisessä sekä hyvinvoinnin ja taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymisessä. Yrittäjät käynnistävät uusia yrityksiä hyödyntämään innovaatioita ja luovat siten uusia työpaikkoja ja varallisuutta. Innovaatioiden kautta syntyy uutta kysyntää, jonka yrittäjät tuovat markkinoille. Prosessia voidaan pitää luovan tuhoavana (creative destruction), koska se tuhoaa jo olemassa olevia markkinoita, mutta luo samalla kuitenkin uusia. Nämä markkinat luovat taas uusia innovaatioita ja korvaavat aiemmat tuotteet tai palvelut. Yrittäjyys voidaan siis nähdä dynaamisena prosessina, klassisen taloustieteen tasapainoteorian vastakohtana. (Kallio 2002, 39.)

Kansantalouksia ohjailemaan ja taloudellista toimeliaisuutta selittämään on pääsääntöisesti käytetty klassisen taloustieteen teorioita. Viimeisten vuosikymmenten aikana taloustieteilijöiden piireissä on kuitenkin hyväksytty uusklassiset teoriat ja yrittäjyys. Yrittäjää ja yrittäjyyttä tarkastellaan edelleen useiden mielipiteiden ja teorioiden näkökulmasta, eikä universaalia määritelmää yrittäjästä tai yrittäjyydestä ole olemassa. (Kallio 2002, 39.)

2.2 Yrittäjäksi ryhtyminen

Yrittäjäksi ryhdytään monista eri syistä. Toiset syntyvät yrittäjiksi, toiset taas ajautuvat tai joutuvat yrittäjiksi. Näistä erilaisista yrittäjyyden aloittamisen taustoista tulleilla henkilöillä on kaikilla yhtäläiset mahdollisuudet onnistua tai myös epäonnistua yritystoiminnassaan. Yrittäjän työ on niin vaativaa, että se vaatii antaumuksellista otetta ja intoa työn tekemiseen. (Lehti, Rope & Pyykkö 2007, 13-20.)

Yrittäjiksi syntyneitä voivat olla ne yrittäjäperheen lapset, jotka jatkavat vanhempiensa harjoittamaa yritystoimintaa. Myös sellaisia henkilöitä, jotka ovat kasvaneet yrittäjäperheessä ja omaksuneet yrittäjyyden työnteon malliksi jo äidinmaidossa, voidaan kutsua yrittäjiksi syntyneiksi. Ilman yrittäjäperhetaustaa olevia henkilöitä, joilla on ollut jo varhaisesta lapsuudesta lähtien tarve ja halu harjoittaa rahan ansaitsemiseen tähtäävää kaupankäyntiä heti, kun se vain on ollut mahdollista, voidaan myös kutsua yrittäjiksi syntyneeksi (Lehti ym. 2007, 13-17).

Suuri osa suomalaisista yrittäjistä kuuluu ns. yrittäjiksi ajautuneiden ryhmään. Tähän yrittäjäjoukkoon kuuluvilla henkilöillä ei ole perittyä yritystä taustallaan. Heillä ei myöskään ole sisällään poltetta yrittäjyyteen, mikä sulkisi muut uravaihtoehdot pois. Nämä henkilöt ovat vain ajautuneet eri elämänvaiheiden kautta vapaaehtoiseen yrittäjyyteen, vaikka heillä olisi tarjolla muitakin uravaihtoehtoja. (Lehti ym. 2007, 17.)

Päätöstä yrittäjäksi ryhtymisestä voidaan kuvata monenlaisten esimerkkien avulla.

- Yksikön vetäjä huomaa johtamansa yksikön olevan lakkautettavien tai myytävien listalla, jolloin hän huomaa oman ”tilaisuutensa tulleen” ja päättää ryhtyä jatkamaan työuraansa ryhtymällä yrittäjäksi.
- Henkilö on tehnyt innovaation ja haluaa hyödyntää sitä. Erilaisten vaiheiden jälkeen hän ryhtyy yrittäjäksi.

- Henkilön oman elämän käännteet saattavat johtaa yrittäjyyteen. Tällaisia tilanteita saattaa syntyä, kun joku ystävä houkuttelee henkilön yhteiseen hankkeeseen tai henkilö rakastuu yrittäjään tai tulevaan yrittäjään.
- Ajautuminen yrittäjyyteen voi tapahtua myös henkilön harrastusten kautta. Sitä osaamista, joka harrastusten kautta on saavutettu, halutaan tarjota myös muille. Käytännön syistä tällöin voi olla tarkoituksenmukaista perustaa oma yritys.

Eri tavoin yrittäjiksi ajautuneita arvioidaan olevan noin neljännes kaikista yrittäjistä. Yrittäjiksi ajautuneista pitää erottaa ns. harrasteyrittäjät, jotka ilman taloudellista pakotetta harrastavat liiketoimintaa lähinnä vain saadakseen elämälleen sisältöä työn kaltaisesta toiminnasta. (Lehti ym. 2007, 17-18.)

Henkilöä, joka on ryhtynyt yrittäjäksi ilman omaa haluaan, voidaan kutsua yrittäjäksi joutuneeksi. Tällaiseen ratkaisuun päädytään usein siksi, että muut vaihtoehdot ovat vähäisiä tai henkilö on katsonut niiden olevan selkeästi huonompia vaihtoehtoja. Ratkaisuun johtaneita syitä on monia.

- Henkilö harjoittaa käsityöläisen, esiintyvän taiteilijan jne. ammattia ja kokee saavansa paremman taloudellisen hyödyn helpomalla yrittäjänä toimimalla sirpaleisilta työmarkkinoilta.
- Paikkakunnalla, jolla henkilö asuu, on heikko työllisyystilanne, mutta perhe- tai muista syistä hän ei halua muuttaa paikkakunnalta pois. Tällöin saattaa ainoaksi työllistymisvaihtoehdoksi tulla oman yrityksen perustaminen. Yrittäjäksi ryhtynyt uskoo saavansa töitä esimerkiksi siivousliikkeen, mökkitalokkaran, kahvilan jne. vetäjänä kyseiseltä paikkakunnalta.
- Henkilön omasta henkilökohtaisesta elämäntilanteesta johtuva syy. Henkilön työllistyminen tuntuu muutoin lähes toivottomalta esim. ikärasismista johtuen. Tällöin yrittäjyden koetaan olevan ainoa keino saada elanto työmarkkinoilta.

Yhteiskunnan taipumusta houkutella työttömiä henkilöitä ryhtymään yrittäjän uralle voidaan pitää mielenkiintoisena ilmiönä. Näillä työttömillä henkilöillä ei usein itsellään ole suurta sisäistä paloa yrittäjyyteen. Heitä voi olla vaikea työllistää normaaleilla työllistymiskuvioilla. Pitkällisen asennemuokkauksen ja esimerkiksi starttirahan avulla tällaisia henkilöitä, jotka muutoin olisivat tuomittuja työttömyyteen, saatetaan saada suostuteltua yrittäjiksi. Tällä tavoin ulkopuolisten tahojen (yhteiskunta ja viranomaiset) ohjaamana tapahtuva yrittäjäksi ryhtyminen voi olla onnistunut ratkaisu. Yritys saattaa menestyä hyvin ja yrittäjäksi ryhtynyt saadaan pois työttömyystilastoista. Mikäli tällaisessa yrittäjäksi ohjaamisessa kuitenkin epäonnistutaan, henkilön katkeruus yhteiskuntaa kohtaan saattaa olla entistä suurempi, kun yrittäjyydestä mahdollisesti lankeavat laskut lisäävät hänen taloudellista ahdinkoan muutenkin huonossa taloudellisessa tilanteessa. (Lehti ym. 2007, 19-20.)

Tiettyillä aloilla voi olla miltei pakko ryhtyä yrittäjäksi, koska työtä toisen palveluksessa ei ole tarjolla. Esimerkkeinä tällaisesta voivat Turun Yrityspalvelukeskus Potkurin yritysneuvojan Pirkka Hyssälän mukaan olla parturi-kampaajat, joille tarjotaan tuolinvuokrausta työpaikan sijaan. Hyssälä mainitsee esimerkkinä myös kielenkääntäjät, joita isot alan yritykset eivät nykyään palkkaa töihin, vaan haluavat ostaa työn alihankintana. Hyssälä korostaa, että ns. ”pakkoyrittäjyys” on kuitenkin enemmän erityisryhmien, kuten maahanmuuttajien, kouluttamattomien tai iäkkäämpien työntekijöiden vaihtoehto kuin tiettyjen alojen ongelma (Turun Sanomat 2013).

2.3 Yrittäjyys Suomessa

Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan vuonna 2010 Suomessa oli 318 951 yritystä. Henkilöstön kokonaismäärä näissä yrityksissä oli 1 444 000 ja liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 358,9 miljardia euroa. Yrityksiä oli 1700 ja henkilöstöä 3400 vähemmän kuin vuonna 2009. Liikevaihto kuitenkin kasvoi seitsemän prosenttia eli 22,7 miljardia euroa. Kaikista yrityksistä 99 prosenttia oli pieniä, alle 50 henkilöä työllistäviä ja keskisuuria, 50 - 249 henkilöä

työllistäviä 0,7 prosenttia. Yli 250 henkilöä työllistävien suurten yritysten osuus kaikista yrityksistä oli vain 0,2 prosenttia. Pienet ja keskisuuret yritykset työllistivät kaksi kolmasosaa kaikista työntekijöistä, joten pk-yritykset ovat tärkeä työllistäjä Suomessa. (Yritysrekisterin vuositilasto 2010.) Alle 50 työntekijän yritykset ovat pieniä ja alle 10 työntekijän yritykset ovat mikroyrityksiä. Suuryrityksiksi sanotaan yrityksiä, joiden työntekijämäärä on vähintään 250.

Vuonna 2009 yleisin yritysmuoto oli osakeyhtiö, joita oli 47 prosenttia yrityksistä. Seuraavaksi yleisin yritysmuoto oli elikeinonharjoittaja, joita oli 40 prosenttia kaikista yrityksistä. Kommandiittiyhtiöitä oli kahdeksan prosenttia ja avoimia yhtiöitä kolme prosenttia yritysten määrästä. Osuuskuntia ja muita oikeudellisia muotoja edustavia yrityksiä oli molempia noin yksi prosentti kaikista yritysmuodoista. (Yrittäjyys Suomessa 2011.)

Yrityksen eloonjäämisen kannalta kolme ensimmäistä vuotta ovat kriittisintä aikaa. Kyseisen ajanjakson aikana lähes kolmasosa yrityksistä lopettaa toimintansa. Kaksi ensimmäistä vuotta pärjätään, mutta kolmas vuosi on yritystoiminnassa sen jatkumisen kannalta ratkaiseva. Suomessa viiden toimintavuoden jälkeen toimintaansa jatkaa noin puolet yrityksistä. Eloonjäämisaste vaihtelee toimialoittain, alueittain ja osittain myös vastuuhenkilön sukupuolen mukaan. Yleensä eloonjäämisaste on sitä korkeampi, mitä pääomavaltaisemmasta toiminnasta on kysymys ja päinvastoin. Esimerkiksi kuljetuksessa, tietoliikenteessä, kiinteistöpalvelussa ja teollisuudessa eloonjäämisaste on keskimääräistä korkeampi. Sitä vastoin kaupassa ja majoitus- ja ravitsemustoiminnassa yritysten eloonjäämisaste on keskimääräistä alhaisempi. (Yrittäjyyskatsaus 2011.)

Kun katsotaan uusien yritysten elinkaarta niiden yritysmuodon mukaan, havaitaan eloonjäämisasteen olevan matalin toiminimityyppisissä yrityksissä. Niiden perustaminen ja lopettaminen on erittäin helppoa ja ne toimivat yleensä vain vähän alkupääomaa vaativilla palvelualoilla. Osakeyhtiöissä eloonjäämisaste on korkein, sillä ne toimivat usein pääomavaltaisilla toimialoilla. (Yrittäjyyskatsaus 2011.)

Vaikka konkurssit ovat luonnollinen osa yrityskentän uusiutumista, niin Suomessa on ollut luonteenomaista, että yrityskannan vaihtuvuus on perustunut merkittävältä osin uusien yritysten määrän lisääntymiseen. Yritysten lopettamisiin onkin kiinnitetty paljon vähemmän huomiota kuin yritysten aloittamisiin. Yritystoiminnasta luopuville yrittäjille ei ole myöskään olemassa samanlaisia tukipalveluja kuin toimintaansa aloittaville yrittäjille. Kansantaloudellisia menetyksiä voi syntyä siitä, ettei elinkelpoisille yrityksille löydy jatkajia tai myös siitä, ettei käytännössä vailla tulevaisuutta olevaa yritystoimintaa lopeteta vaan sitä jatketaan liian kauan jopa yhteiskunnan myötävaikutuksella. (Yrittäjyyskatsaus 2011.)

Suomessa yritystoiminta lopetetaan GEM 2010 -tutkimuksen mukaan monia muita maita useammin eläkkeelle siirtymisen johdosta. Eläkkeelle siirtyminen on Suomessa toiseksi tavallisin yrityksen lopettamisen syy ja tämä johtuu maamme yrittäjien ikääntymisestä. Kevään 2011 pk-yritysbarometrin mukaan runsaassa neljäsosassa yrityksiä odotetaankin sukupolven- tai omistajanvaihdosta seuraavan viiden vuoden aikana. Yritysten nykyiseen lukumäärään suhteutettuna tämä tarkoittaisi noin 70 000 sukupolven- ja omistajanvaihdosta, eli yli 10 000 vaihdosta vuosittain. (Yrittäjyyskatsaus 2011.)

Flash Eurobarometrin 283 kyselytutkimuksen mukaan yrittäjyyden arvostus verrattuna muihin kyseisessä tutkimuksessa esitettyihin ammattiryhmiin (vapaat ammatit, virkamiehet, suuryritysten huippujohtajat, finanssialan johtajat ja poliitikot) verrattuna on Suomessa korkeampi kuin EU-maissa yleensä. Kyseisten tutkimustulosten mukaan suomalaisista 78% arvosti yrittäjyyden korkeammalle kuin minkään muun tutkimuksen ammatillisen ryhmän. EU-maissa vastaajista 49% arvosti yrittäjyyden korkeammalle kuin tutkimuksen muut ammattiryhmät. EU-maissa vapaiden ammattien harjoittajat arvostettiin korkeammalle kuin yrittäjät, 58% vastaajista arvosti näiden ammattien harjoittajat korkeammalle kuin yrittäjät. (Entrepreneurship in the EU and beyond 2010.)

Flash Eurobarometrin 283 mukaan 41% suomalaisista valitsisi itsensä työllistämisen ja 54% valitsisi työntekijän statuksen. EU kansalaisista 45%

valitsisi itsensä työllistämisen ja 49% valitsisi työntekijän statuksen. Suomessa itsensä työllistämisen arvostus on noussut viimeisten viiden vuoden aikana melko selvästi. (Entrepreneurship in the EU and beyond 2010.)

2.4 Esimerkkejä yrittäjyydestä Suomessa

Suomea on jossain vaiheessa sanottu maailman yrittäjäystävällisimmäksi maaksi.

” Yrittäminen on kaunein tapa ottaa vastuu omasta elämästä”, toteaa Pauli Vahtera kirjassaan. Vahtera haluaa korostaa yrittäjiksi aikoville, yrittäjäjärjestöjen edustajille, poliittisille päättäjille ja virkamiehille sitä kuinka monisäikeistä yrittäjän arki on. (Vahtera 2011, 18.)

Seuraavassa esitetään kahden yrittäjän tarina. Molemmat ovat luoneet yrityksensä kovalla työllä ja uskoneet omaan tekemiseen ja periksiantamattomaan työhön.

Päivikki Palosaari, Hullu Poro Oy

Päivikki Palosaari perusti ensimmäisen yrityksensä vähän yli kaksikymppisenä. Palosaaren omana oivalluksena oli myydä porohampurilaisia, kun muut myivät hampurilaisia. (Hirvikorpi & Swanljung 2008, 93.)

Nykyisen Hullu Poro -konsernin voidaan katsoa saaneen alkunsa vuonna 1988, kun Palosaari osti vanhan lomakylän. Lomakylän liikevaihto oli tuolloin 135 500 euroa. Yrityksen liikevaihto alkoi kasvaa nopeasti ja kolmantena vuotena se oli jo noin 400 000 euroa. Vuonna 2008 Hullu Poro -konserniin kuului hotelli ja kahdeksan ravintolaa, ja sen liikevaihto oli 11 miljoonaa euroa. (Hirvikorpi & Swanljung 2008, 94.)

Vuonna 2008 Levin torin varrelle oli rakenteilla kuusi uutta ravintolaa ja liikekeskus. Näiden investointien noin 50 miljoonan euron kokonaisarvosta kymmenkunta prosenttia kuului Palosaarelle. Investoinnit kasvattavat Hullu

Poro -konsernin liikevaihtoa voimakkaasti. Palosaari omistaa Hullu Poro -konsernin kokonaan ja investoinnit tehdään tulorahoituksella ja hänen omalla lainarahallaan. Palosaarta luonnehditaan Lapin matkailukeisarinnaksi. (Hirvikorpi & Swanljung 2008, 94.)

Palosaarta arvostetaan yrittäjänä ja jotakin kertoo myös Suomen Yrittäjien ja Kauppalehden kunnanjohtajakyselyssä vuonna 2012 saavutettu kolmas sija. Yrittäjät saivat valita oman ihannetyyppinsä kunnanjohtajaksi. Voittajaksi valittiin Marianne Heikkilä (23% äänistä) toinen oli Hjallis Harkimo (20%) ja kolmantena Päivikki Palosaari (15%). Kyselyn mukaan yrittäjät odottavat kunnanjohtajalta eniten oikeudenmukaisuutta kaavoituksessa ja hyvien veronmaksajien houkuttelua kuntaan. Kunnanjohtajan koulutuksella sen sijaan ei yrittäjien mielestä ollut yhtä suurta merkitystä. (Yrittäjät-lehti 19.7. 2012.)

Hullu Poro -konsernin kasvu ja kehittyminen on tapahtunut samaan tahtiin Levin alueen kasvun ja muuttumisen kanssa. Palosaari on ollut liikkeellä oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. Onnella on osuutensa tapahtumista, mutta yrittäjän päättäväisyydellä ja intohimolla tehdä asioita on myös tärkeä osuus yrityksen kasvuun ja kehittymiseen. Hullu Poro -konsernin eri kasvuvaiheissa Palosaari on käyttänyt myös ulkopuolisia asiantuntijoita, joilta on saatu erilaisia näkemyksiä siitä, miten yritystä pitäisi kehittää. Palosaari tekee kuitenkin itse päätökset siitä, mihin suuntaan yritystä kehitetään ja mikä on seuraava asia, johon panostetaan. Jos päätös osoittautuu huonoksi, niin sitten on syytä tehdä uusi päätös. (Hirvikorpi & Swanljung 2008, 94-95.)

Palosaari rakastaa työtään ja nauttii uudistamisesta ja uuden aloittamisesta. Hän sanoo olevansa vankasti tunneihminen ja tunteella on suuri voima, intuitio on vahvasti mukana päätöksenteossa. Yksin ei saada kuitenkaan kaikkea tehdyksi, vaan tarvitaan hyviä kumppaneita ja verkostoja, joiden avulla asioita hoidetaan. (Hirvikorpi & Swanljung 2008, 94-95.)

Yrittäjän, joka haluaa menestyä ja kasvattaa yritystään, pitää olla määrätietoinen ja periksiantamaton. Palosaari itse uskoo oman periksiantamattomuutensa juontuvan lappalaisjuuristaan. Pitkä pimeä talvi ja

luonto ovat asioita, joiden kanssa on pitänyt pärjätä. Palosaari kokee olevansa määrätietoinen, ahkera, innostunut ja luova. Omasta mielestään Palosaari kokee itseluottamuksen olevan hänen heikoin lenkkinsä, vaikka hän onkin menestynyt hyvin yrittäjänä. (Hirvikorpi & Swanljung 2008, 94-96.)

Heikki Salmela, Hesburger

Heikki Salmela aloitti yrittäjän uransa vuonna 1966 vuokraamalla grillikioskin Naantalista yhdessä vaimonsa kanssa. Kioskin vuokra oli Salmelan mukaan aivan ”älytön”, mutta tekemällä lujasti töitä siitä selvitettiin. Salmelan jälkeen samaan kioskiin vuokralle tulleet neljä muuta yrittäjää tekivät kukin vuorollaan konkurssin. (Vuori 2011, 27-28.)

Salmela avasi ensimmäisen Hesburger-myyvälän Turkuun vuonna 1980. Yritys kasvoi nopeasti ja vuonna 1988 Salmela myi Hesburger-ketjun ja omistamansa hotellit 200 miljoonalla markalla. Kolme vuotta myöhemmin vuonna 1991 Salmela osti ketjun takaisin 25 miljoonalla markalla. (Vuori 2011, 28.)

Suomessa oli 1990-luvulla kolme melko tasavahvaa pikaruokaketjua: Carrols, Hesburger ja McDonald`s. Carrolsin omisti Kesko ja McDonald`s oli maailmanlaajuinen yritys ja brändi. Yritysten välillä käytiin armotonta hintataistelua. Salmelan omistama Hesburger-ketju oli tiukoilla. Salmelalla oli kuitenkin rohkeutta ottaa riskejä ja pelata toinen kilpailija, Carrols, pois markkinoilta. (Vuori 2011, 190.)

Salmelan omistama Burger-In Oy osti Carrolsin vuonna 2002 Keskolta. Ajatuksena oli tuolloin muuttaa kaikki Carrolsit Hesburgereiksi, mutta ajatuksesta luovuttiin Carrols-fanien palautetulvan takia. Viimeiset Carrolsit muutettiin Hesburgereiksi vasta vuoden 2012 kevään aikana. Hesburgerista tuli Carrols - kaupan myötä markkinajohtaja Suomessa 60 prosentin markkinaosuudella. Ainoa suora kilpailija oli maailmanluokan McDonald`s. Salmelan mukaan kotikentällä voi kamppailla selvästi itseään suurempaakin yritystä

vastaan, kun tuntee markkinan ja kun pystyy reagoimaan nopeasti markkinoilla tapahtuviin muutoksiin. (Vuori 2011, 28, 189, 191.)

Vuonna 2011 Hesburger-ravintoloita oli Suomessa, Baltian maissa, Saksassa ja Venäjällä yhteensä jo noin 300. Ravintoloissa aterioi päivittäin keskimäärin satatuhatta asiakasta. Hesburger-ravintoloiden verollinen myynti Suomessa oli vuonna 2010 noin 190 miljoonaa euroa ja ketju työllisti yli 4500 henkilöä. Ulkomaisten ravintoloiden myynti oli samaan aikaan noin 30 miljoonaa euroa. (Vuori 2011, 28.)

Salmelan mukaan yrittämisessä ei ole kyse muusta kuin siitä, että ei anna periksi ja tekee asiat paremmin kuin muut. Salmela on myös todennut, että hän on aina pitänyt kiinni siitä, että jos on jotain luvannut, niin se aina myös hoidetaan. Salmelan mielestä luotettavuus on ehdottoman tärkeä asia yrittäjälle, vaikka olisit vain ” halveksittu nakkikauppias sinappia takataskussa”. (Vuori 2011, 28, 29.)

3 YRITYSSALO OY JA SEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

3.1 Yrityssalo Oy

Yrityssalo Oy on Salon kaupungin omistama elinkeinoyhtiö. Sen ydintehtävä on mahdollisimman hyvin toimivien perusneuvonta- ja sijoittumispalvelujen tarjoaminen yrittäjille. Palvelut ovat tarjolla kaikille yrityksille niiden toimialasta ja koosta riippumatta. Yrityssalon tavoitteena on edistää alueella toimivien yritysten kasvutavoitteita ja auttaa niitä muuttamaan tulevaisuuden mahdollisuuksia liiketoiminnaksi. (Yrityssalo Oy 2012a.)

Yrityssalon palveluksessa olevat asiantuntijat tarjoavat apuaan kaikille Salossa toimiville ja sinne muuttaville yrittäjille. Myös yrittäjiksi aikovat kuuluvat palvelujen piiriin. Yrityssalon neuvonta on niin alkaville kuin jo toimivillekin yrityksille pääosin maksutonta. (Yrityssalo Oy 2012a.)

Yrityssalon toimintaa rahoittaa pääasiassa Salon kaupunki. Osa rahoituksesta tulee Varsinais-Suomen ELY-keskukselta erityyppisten hankkeiden rahoituksina. Hankkeisiin tarkoitettut varat on jalostettu konkreettisiksi palveluiksi, joita tarjotaan yrityksille. Yrityssalo tarjoaa yrityksille esimerkiksi asiantuntijapalveluita, erilaisia pitkäkestoisia valmennusohjelmia ja yhteistyöverkostoja. (Yrityssalo Oy 2012a.)

Yrityssalon arvot ovat:

- rehellisyys
- asiakaslähtöisyys
- osaaminen
- tuloksellisuus.

Yrityssalon tulevaisuuden visiona on olla ammattitaitoinen, luotettava yritysten ja yrittäjiksi aikovien henkilöiden kumppani, joka luo yrityksille myönteisen ympäristön, jossa ne voivat kasvaa, kehittyä ja kansainvälistyä. (Yrityssalo Oy 2012a.)

3.2 Yrityssalon toimintaympäristö

Yrityssalo toimii Salon kaupungin alueella. Salo on 55000 asukkaan kaupunki Lounais-Suomessa, 52 kilometrin etäisyydellä Turusta ja 114 kilometrin etäisyydellä Helsingistä. Kulkuyhteydet Saloon ovat hyvät. Salon kaupungin sijainti on esitetty kuvassa 1. Kaupunkioikeudet Salo on saanut vuonna 1960. Vuoden 2009 alussa Salon kaupunki ja yhdeksän sen ympäristökuntaa muodostivat kuntaliitoksessa uuden Salon kaupungin. (Yrityssalo Oy 2012b.)

Kuva 1. Salon kaupungin sijainti.

Salon alueella toimii noin 5000 yritystä ja joka vuosi alueelle perustetaan noin 400 uutta yritystä. Yritysilmapiiri alueella on erinomainen ja erikokoiset yritykset

tekevät hedelmällistä yhteistyötä. Salon seutu on yksi Suomen kilpailukykyisimmistä kasvukeskuksista. (Yrityssalo Oy 2012b.)

Salon kärkitoimialoja ovat:

- ICT-ala
- metalliteollisuus
- muoviteollisuus
- kauppa ja palvelut. (Yrityssalo Oy 2012b.)

ICT-alalla toimii joukko merkittäviä langattomaan tiedonsiirtoon erikoistuneita yrityksiä, joiden tuotteet tunnetaan maailmanlaajuisesti. ICT-alan sijoittuminen Saloon perustuu pitkään historiaan ja myös vahvaan ohjelmistotekniikan osaamiseen. Nordell & Koskinen perustivat vuonna 1928 Salon Kauppalaan liikkeen, joka alkuaikoina myi muiden valmistamia radioita. Yritys valmisti myös itse aivan alkuajoista lähtien kidekoneita ja radioita. Yrityksen toiminta kehittyi ja vuonna 1945 silloiset omistajat Nordell ja Laakso muuttivat alunperin avoimena yhtiönä toimineen yrityksen osakeyhtiöksi, jonka nimeksi tuli Salora Oy. Yrityksen tuotemerkki oli Salora, jonka nimisinä myytiin radioita, televisioita, stereosoittimia ja myös autoradiopuhelimia, joita voidaan pitää matkapuhelimien edeltäjänä. (Lavonen, 2005, 17, 37-38,121,139.)

Nokia Oy:n ja Saloran yhteistyönä perustettiin Mobira Oy, joka aloitti toimintansa Salossa vuonna 1979. Mobira jatkoi Saloran aloittamaa telekommunikaatiolaitteiden kehitystä ja valmistusta. Autoradiopuhelimia kehitettiin edelleen ja Mobirassa kehitettiin ensimmäiset NMT-verkon laitteet. Ensimmäiset kannettavat puhelimet Mobira Talkman ja Mobira Cityman tulivat markkinoille 1980-luvun puolivälissä. Vuonna 1986 yrityksen nimi vaihtui Nokia-Mobiraksi ja vuonna 1989 otettiin käyttöön nimi Nokia Matkapuhelimet (Nokia Mobile Phones). (Lavonen 2005, 190,211,216.)

Salossa valmistettiin 1980-luvun lopulla Nokian kulutuselektronikkayksikössä monitoreita ja televisioita sekä Matkapuhelintehtaalla puhelimia. Televisioiden

valmistus päättyi kolme vuotta myöhemmin ja monitoreiden valmistus lopetettiin vuonna 2000. Nokia keskittyi matkapuhelinten valmistukseen, ja se olikin vuonna 1998 maailman suurin matkapuhelinten valmistaja. Salon Matkapuhelintehtaan tuotannossa ja tuotekehityksessä työskenteli parhaimmillaan noin 5400 henkilöä. (Lavonen 2005, 216-217.)

Nokian kokoisen työllistäjän vaikutus Salon kaupungin talouteen on ollut merkittävä, vaikka kaikki Nokian työntekijät eivät ole asuneet Salossa. Nokian yhteisöverotuotot Salon kaupungille olivat erittäin merkittäviä 2000-luvun alkuvuosista aina vuoteen 2009 saakka. Taulukosta 1 nähdään Salon kaupungin saamat yhteisöverotuotot vuosina 2004-2011. Nokian osuus on ollut keskimäärin noin 90 % Salon kaupungille määrätystä jako-osuudesta. Kaupungille määritellään jako-osuus kahden edellisen vuoden valmistuneen verotuksen perusteella ja tähän jako-osuuteen perustuen jaetaan kaupungille tilitysvuotena yritysten maksama vero. Nokia maksoi vielä vuosina 2007 – 2008 runsaasti veroja ja jako-osuus olikin suurimmillaan vuonna 2010. Vuonna 2012 Nokian osuus ollut nolla ja yhteisöverotuotot ovat pienentyneet huomattavasti. (Juntti, S. 18.3.2013.)

Taulukko 1. Salon kaupungin vero- ja yhteisöverotuotot 2004 – 2012.

Vuosi	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Verotuotot, milj. €	173,0	194,0	210,4	198,7	109,3	104,9	104,7	102,8	91,6
Siitä yhteisöveroa, milj. €	8,6	40,5	59,8	47,5	36,4	38,7	42,3	44,9	35,8

Salon tunnetaan yhtenä ”Nokia-paikkakuntana” ja Nokian Salon tehdas onkin yksi maailman nykyaikaisimmista langattomien päätelaitteiden tuotantokeskuksista. Nokia Salon tehdas lopetettiin kesällä 2012. Salossa toimii myös joukko ICT-alan alihankkijayrityksiä.

Metalliteollisuudella on Salossa pitkät perinteet ja ala on seudulla monipuolisesti edustettu. Metalliteollisuuden osaaminen keskittyy erityisesti kone- ja laiteollisuuden alihankintaan. Tuotteiden valmistamisen osaamista puolestaan löytyy mm. valimotuote-, kuljetusväline- ja nostolaittealta. (Yrityssalo Oy 2012c.)

Salolainen muoviteollisuus perustuu pitkälti muovituotteiden valmistamiseen, kuten esim. ajoneuvoteollisuuden sopimustuotteisiin, erilaisiin pakkausvalmisteisiin sekä lämmöneristeisiin. (Yrityssalo Oy 2012c.)

Salon kaupp- ja palvelusektori keskittyy suurimmalta osin kaupungin ydinkeskustaan, ympäröiviin kuntakeskuksiin ja E18-tien läheisyyteen. Ostovoima tulee pääosin 55 000 asukkaan kaupungista, mutta laaja erikoisliikkeiden valikoima ja monipuolinen palvelutarjonta houkuttelevat asiakkaita myös muualta eteläisestä Suomesta, Turusta ja pääkaupunkiseudulta. (Yrityssalo Oy 2012c.)

4 STARTTIRAHA

Starttiraha on yritystoimintaa aloittavalle yrittäjälle myönnettävä toimeentulon tukimuoto. Starttirahassa ei ole kyse suoranaisesta yritystuesta, vaan sillä pyritään turvaamaan yrittäjäksi ryhtyneen henkilön toimeentulo hänen käynnistäessään yritystoimintaansa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2007.) Starttirahan tarkoituksena on edistää uuden yritystoiminnan syntyä ja työvoimatoimiston työttömän työnhakijan tai henkilöasiakkaan työllistymistä turvaamalla yrittäjän toimeentulo. Toimeentulo turvataan sinä aikana, minkä luonteeltaan päätoimisen yritystoiminnan käynnistäminen ja toiminnan vakiinnuttaminen vaatii. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

4.1 Starttirahajärjestelmän historiaa

Starttirahajärjestelmä aloitettiin kokeiluluontoisena vuonna 1984 ja se vakinaistettiin vuonna 1988. Vuoden 2005 alusta starttirahajärjestelmää muutettiin kokeiluna siten, että starttirahaa voidaan myöntää työttömien työnhakijoiden lisäksi esimerkiksi kotityöstä, opiskelusta tai palkkatyöstä yrittäjiksi ryhtyville. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2007.)

Starttirahajärjestelmän aloitusvuonna, vuonna 1984, päätöksiä tehtiin 500 kappaletta. Laman jälkeisinä vuosina starttirahan suosio kasvoi voimakkaasti ja huippuvuodet koettiin 1990-luvun alkupuoliskolla. Vuonna 1993 starttirahapäätöksiä tehtiin yli 12 400 kappaletta ja vuonna 1994 yli 11 600 kappaletta. Starttirahapäätösten määrä laski vähitellen 2000-luvulle tultaessa ja alimmillaan määrä oli vuonna 2001, jolloin päätöksiä tehtiin runsaat 3600 kappaletta. Vuonna 2004 starttirahalla aloitti toimintansa lähes 4800 yritystä. Starttirahajärjestelmän uudistuksen tultua voimaan vuonna 2005, starttirahatuella aloittaneiden yritysten määrä kasvoi jo yli 6900 kappaleen. (Härkin 2011. 6.) Liitteessä 1 on nähtävillä starttirahapäätösten määrät vuosilta 1984-2011.

Starttirahaan liittyviä säädöksiä on monia. Eräs niistä on laki julkisesta työvoimapalvelusta (1295/2002, muut. 1177/2007), jonka 7 luvun 5 §:n mukaan henkilön omaehtoisesta työllistymisen tukemiseksi voidaan yrittäjäksi ryhtyvälle

henkilöasiakkaalle myöntää työllistämistukea starttirahana hänen toimeentulonsa turvaamiseksi (Laki julkisesta työvoimapalvelusta 1295/2002).

Muita säädöksiä, jotka liittyvät starttirahaan ovat:

- työttömyysturvalaki (1290/2002)
- asetus julkisesta työvoimapalvelusta (1344/2002)
- asetus julkiseen työvoimapalveluun kuuluvista etuuksista (1346/2002 muut. 1286/2007)
- asetus julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta (1347/2002)
- asetus työttömyysetuuden työvoimapolitiittisista edellytyksistä (1351/2002).

Starttirahaan ja sen myöntämiseen liittyy siis useita lakeja ja asetuksia.

4.2 Starttirahan myöntämisen edellytykset

Starttiraha on harkinnanvarainen tuki, jonka tarkoituksena on turvata yrittäjäksi ryhtyneen henkilön toimeentulo yritystoiminnan käynnistys- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Taloudellisen tuen tarvetta arvioitaessa pyritään kiinnittämään huomiota aloitettavaan yritystoimintaan ja starttirahaa hakevan henkilön tilanteeseen. Huomiota kiinnitetään yritystoiminnan luonteeseen ja sen vaatimaan rahoitukseen. Tarkastelussa huomioidaan muun muassa se, millaisia investointeja yritystoiminnan aloittaminen vaati, kuinka paljon vierasta pääomaa tarvitaan ja miten rahoitus järjestetään. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Mikäli yritystoiminta edellyttää suuria investointeja, jotka rahoitetaan pääasiassa lainoilla ja yritystoiminta on luonteeltaan sellaista, että tulot yritystoiminnasta tulevat viiveellä, voidaan yrittäjän katsoa tarvitsevan starttirahaa toimeentulonsa turvaamiseen. Jos yritystoiminnan aloittaminen ei edellytä juurikaan investointeja eikä toiminnan käynnistäminen vaadi vierasta pääomaa ja yritystoiminnan luonne on sellaista, että tuloja tulee välittömästi, yrittäjän

voidaan arvioida saavan toimeentulonsa yritystoiminnasta. Tällaisessa tapauksessa tarvetta starttirahan saamiseen ei ole. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Starttirahan saaminen edellyttää, että yrittäjä omaa yrittäjätoiminnassa tarvittavaa koulutusta tai hänellä on yrittäjäkokemusta. Koulutusta voidaan järjestää työvoimakoulutuksena, ja se voidaan järjestää kokonaan tai osittain myös tuen maksamisen aikana. Yrittäjäkoulutuksen suorittaminen voidaan asettaa hakijalle tukipäätöksessä tuen maksamisen ehdoksi. Starttirahan myöntämisen näkökulmasta on tärkeää, että yrittäjäkoulutus antaa tarvittavia valmiuksia yrityksen perustamiseen ja yrittämiseen liittyvissä kysymyksissä. Koulutuksen sisältönä on muun muassa perustietojen antaminen yrityksen markkinointiin, taloudelliseen suunnitteluun ja liiketoimintasuunnitelman laatimiseen. Tavoitteena on, että koulutuksen jälkeen henkilöllä on valmiudet ja keinot yritystoiminnan aloittamiseen. Starttirahan saamiseen liittyy myös muita edellytyksiä:

- hakijalla arvioidaan olevan riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan yritystoiminnan laatu ja vaativuus huomioiden
- aloitettavaksi aiotulla yrityksellä on edellytykset kannattavaan toimintaan
- starttirahan hakija ei saa valtionavustusta omiin palkkakustannuksiinsa eikä hänelle makseta työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa ta työmarkkinatukea samalta ajalta
- yritystoimintaa ei ole aloitettu ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös
- yritystoiminta ei todennäköisesti käynnistyisi ilman hakijalle myönnettävää tukea
- myönnetty tuki ei vääristä samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien yritysten toimintaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Starttirahan myöntämisen esteenä voi olla erilaisia syitä. Tietyt etuudet ovat starttirahan myöntämisen esteenä:

- palkka tai korvaus yritystoimintaan liittymättömästä työstä
- vuosiloma-ajan palkka ja irtisanomisajan palkka
- vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- tai osa-aikaeläkkeet
- maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläke ja luopumistuki
- äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainraha
- sairauspäiväraha tai erityishoitoraha, kuntoutusraha tai –avustus
- opintotuki
- de minimis –tuki (vähämerkityksellinen tuki; julkisen sektorin myöntämä suora tuki yritykselle tai toimialalle, joka on maksimissaan 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana).

Palkkatyöstä yrittäjäksi ryhtyvällä hakijalla edellytetään olevan myös muita toimeksiantajia kuin työnantaja, jonka palveluksesta hakija siirtyy yrittäjäksi. (Metsänoja, A. 2012.)

4.3 Starttiselvitykset

Valtion talousarviossa on varattu määräraha starttiselvitysten hankintaan. Työ- ja elinkeinokeskus päättää määrärahan myöntämisestä yritystoiminnan edellytysten arvioinnista ja kehittämisestä aiheutuviin menoihin. Työ- ja elinkeinokeskus voi joko hankkia selvitykset keskitetysti tai siirtää ne työvoimatoimistojen hankittaviksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Starttiselvitys on kirjallinen lausunto, joka sisältää muun muassa hakijan yrittäjäominaisuuksien ja liikeidean arviointia. Selvitykseen sisältyy myös alueen kilpailutilanteen ja markkinoiden arviointi. Työvoimatoimisto voi ennen

starttirahan myöntämistä ohjata yrittäjäehdokkaan asiantuntijapalveluihin, jossa arvioidaan yrittäjäehdokkaan starttirahan myöntämisedellytysten täyttymistä. Asiantuntijapalveluiden seurauksena työvoimatoimisto saa asiantuntijalausunnon eli starttiselvityksen. Yritysidean ja starttirahan myöntämisedellytysten arviointi ja niihin liittyvät asiantuntijapalvelut ovat yrittäjälle ja yrittäjäksi aikovalle maksuttomia. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

4.4 Starttirahapäätöksen pituus ja starttirahan suuruus

Vuoden 2008 alusta lähtien julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 11 §:n mukaan starttirahaa voidaan myöntää siksi ajaksi, jonka yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen arvioidaan kestävän. Starttirahaa myönnetään kuitenkin enintään 18 kuukaudeksi. Starttirahapäätös tehdään pääsääntöisesti kahdessa jaksossa. Sekä ensimmäisen että toisen jakson kesto on enintään kuusi kuukautta. Edellä mainittujen jaksojen jälkeen starttirahaa voidaan myöntää tapauskohtaisen harkinnan mukaan yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulon turvaamiseksi, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajaksi. Tällaisia erityis tapauksiavoivat olla tilanteet, joissa:

- yritykseen on palkattu uusia työntekijöitä yrittäjän lisäksi
- yritystoiminnan luonne on sellaista, että palvelujen tai tuotteiden tuotekehitys ja tuottaminen tai markkinoille saattaminen kestää tavanomaista pidempään tai vaatii suurehkoa käyttöpääomaa
- yrityksen tulorahoituksen muodostuminen viivästyy yrittäjästä riippumattomasta syystä
- yrityksellä on toiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen takia paljon vierasta pääomaa
- on jokin muu tapauskohtainen peruste. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Kun starttirahalla yrittäjäksi ryhtynyt henkilö tekee starttirahan jatkohakemuksen, suoritetaan ennen päätöksen tekemistä välitarkastus. Siinä voidaan arvioida starttirahan hakijan tarve asiantuntijapalveluihin tai uuden starttiselvityksen tekemiseen. Välitarkastuksessa arvioidaan, onko liiketoiminta käynnistynyt liiketoimintasuunnitelman mukaisesti ja turvaako yritystoiminnan tuotto riittävästi yrittäjän toimeentulon. Edellä mainittujen seikkojen perusteella arvioidaan jatkorahoituksen tarve ja kesto. Starttirahan jatkohakemus on aina tehtävä voimassa olevan starttirahakauden aikana. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Henkilön, joka on aikaisemmin saanut starttirahaa maksimiajan, on mahdollista saada starttirahaa uudelleen uuden yritystoiminnan aloittamiseen. Tällöin tukihakemusta käsiteltäessä kiinnitetään huomiota muun muassa siihen, miten uusi yritystoiminta poikkeaa aiemmin harjoitetusta yritystoiminnasta. Mikäli henkilö hakee tukea samalle toimialalle, kiinnitetään huomiota siihen, miten pitkä aika aiemman yrittämisen lopettamisesta on kulunut ja mitkä olivat syyt, jotka johtivat lopettamiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 7 luvun 9 §:n mukaan starttirahaa voidaan myöntää päivää kohti työllistymistuen perustuen määrä enintään 60 prosentilla korotettuna. Starttirahaohjeistuksella pyritään siihen, että rahoituksen taso olisi koko maassa sama. Työ- ja elinkeinoministeriön suositus työvoimatoimistoille on, että ensimmäisen kuuden kuukauden ajalta hakijalle myönnettäisiin työllistämistuen perustuki 30 %:lla korotettuna, jolloin starttiraha on noin 685 euroa kuukaudessa (31,86 euroa/päivä). Väliarvioinnin jälkeisten kuukausien aikana starttirahaa suositellaan myönnettäväksi perustuen verran. Starttiraha olisi tällöin noin 527 euroa kuukaudessa (24,51 euroa/päivä). Yritystoiminnan arvioidaan tuottavan väliarvioinnin vaiheessa enemmän tuloja kuin starttirahan myöntämisen ensimmäisen jakson aikana. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Starttiraha haetaan asuinpaikkakunnan työ- ja elinkeinotoimistosta. Tarvittavia ohjeita on saatavilla työ- ja elinkeinotoimiston Työnantajapalveluista ja hakulomakkeet osoitteesta www.mol.fi tai www.yrityssuomi.fi. Työ- ja

elinkeinotoimisto tekee päätöksen starttirahan myöntämisestä. Se voi tarvittaessa pyytää ulkopuolisia asiantuntijoita arvioimaan hakijan valmiuksia toimia yrittäjänä. Arvioitavaksi tulee myös yritysidean kannattavuus ja seudulla vallitseva toimialakohtainen kilpailutilanne. Hakemusta tehtäessä on myös syytä neuvotella asiasta työ- ja elinkeinotoimiston kanssa ja selvittää, onko starttirahaan varattuja määrärahoja hakuhetkellä käytettävissä. Starttirahahakemus on syytä täyttää huolellisesti, sillä starttirahaa ei voida myöntää epätäydellisesti täytettyjen hakemusten perusteella. (Metsänoja 2012.)

4.5 Starttiraha muualla Euroopassa

Suomen starttirahaa vastaava järjestelmä on käytössä myös naapurimaassamme Ruotsissa, jossa se on ollut käytössä vuodesta 1984. Ruotsissa ei tuesta kuitenkaan käytetä nimitystä starttiraha, vaan ”stöd till start av näringsverksamhet” (SNV-tuki). Myös Ruotsissa, kuten Suomessakin, tuki kuuluu työhallinnon alaan. Ruotsissa tuen erityispiirteisiin kuuluu, että joillakin tukialueilla sitä voi saada myös palkkatyössä oleva henkilö, mikäli hän aikoo perustaa yrityksen. Raporttien mukaan SNV-tuki ei ole merkittävästi lisännyt perustettavien yritysten määrää Ruotsissa. (Työministeriön Starttityöryhmä 2004.)

Saksassa on toiminut vuoden 2003 alusta alkaen aloittaville yrityksille tarkoitettu ”Ich-AG” -tukimuoto. Ich-AG-tuki on tuonut erityisesti matalapalkkaisille palvelualoille uusia yrittäjiä. Ich-AG-tukea voi saada kolmen vuoden ajan. Saksassa on epäilty, että tukea käytetään väärin, kun yritykset irtisanovat väkeä ja kehottavat heitä perustamaan Ich-AG-yrityksen. Maksettua tukea ei peritä takaisin, vaikka yrittäjä lopettaisi yrityksensä ja palaisi takaisin työttömäksi. (Työministeriön Starttityöryhmä 2004.)

Myös Irlannissa on ollut vuodesta 1993 asti käytössä pitkäaikaistyöttömien itsensä työllistämiseen tähtäävä tukimuoto. Pitkäaikaistyöttömille suunnattu starttituki on nelivuotinen ja se on porrastettu niin, että tuki laskee vuosittain.

Irlannin mallia on pidetty menestyksenä, sillä 3 – 4 vuoden kuluttua toiminnan aloittamisesta on 75% yrityksistä vielä toiminnassa. (Työministeriön Starttityöryhmä 2004.)

5 STARTTIRAHATUTKIMUS

Starttirahan merkitystä yritystoiminnan aloittamisessa ja yrittäjän mielipiteitä yritystoiminnasta tutkittiin survey-tyyppisellä, kvantitatiivisellä verkkokyselyllä 20.9.- 15.10.2011. Survey on tutkimusstrategia, jossa tavoitteena on kerätä kyselymenetelmällä tietoa suurehkoista määrästä edustavalla otannalla valituista tutkimuskohteista. Surveyn lähtökohdat ovat määrällisessä tutkimuksessa, mutta kyselyaineistoja voidaan kuitenkin analysoida joko laadullisesti tai määrällisesti. (Jyväskylän yliopisto.)

5.1 Tutkimuksen tavoite

Jokainen menestyvä organisaatio tarvitsee tutkimustietoa oman päätöksentekonsa tueksi. Luulotietoihin ja olettamuksiin perustuvat päätökset voivat usein olla virheellisiä ja niiden vaikutukset organisaatiolle haitallisia. Kyselytutkimuksella saadaan asiakkaista, heidän tarpeistaan ja toiveistaan tietoa, jota voidaan käyttää organisaation oman toiminnan kehittämiseen. Asiakaslähtöisyyden ja asiakkaiden tuntemisen vaikutukset näkyvät organisaation tehokkaana ja tuloksellisena toimintana.

Kyselyn tavoitteena oli selvittää ensinnäkin Yrityssalon asiakkaiden, yrittäjien, kokemuksia starttirahasta, sen hakemisesta ja sen vaikutuksesta yrityksen toimintaan. Toiseksi kyselyllä haluttiin selvittää yritysneuvontaorganisaation toimintaan liittyviä mielipiteitä ja tarpeita ja kolmanneksi sitä, miten yrittäjä arvioi toimintansa kehittyvän lähitulevaisuudessa. Kyselyn tulosten perusteella voidaan pohtia, onko starttirahalla ollut merkitystä yritystoimintaan tai aloittamiseen. Kysely antaa myös tietoa siitä, miten hyvin yritysneuvonta on onnistunut.

5.2 Tutkimusmenetelmä, luotettavuus ja pätevyys

Yrityssalon asiakkailleen lähettämä starttirahakysely oli ns. poikittaistutkimus. Poikittaistutkimus kuvaa tutkittavaa asiaa sillä hetkellä, kun tutkimus tehdään.

Kvantitatiiviset tutkimukset ovat usein poikittaistutkimuksia. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009. 178.)

Kyselyn kysymykset pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeiksi ja helppotajuisiksi. Tällä pyrittiin siihen, että vastaaminen olisi helppoa ja nopeaa. Vaikeasti ymmärrettäviin kysymyksiin vastaaminen saattaa jäädä monelta kyselyn saaneelta tekemättä. Selkeiden vastausten tulkinta on myös helppoa. Kyselyn kysymykset ovat nähtävillä liitteessä 2. Kyselyn suoritusajankohta oli 20.9. – 15.10. 2011.

Kysely lähetettiin kaikkiaan 1715:lle yritykselle. Tavoitteena oli saada noin 350 vastausta, mutta niitä saatiin 268, joten tavoitetta ei aivan saavutettu. Kyselyyn vastanneet olivat yrittäjiä, joiden kokemuksia starttirahasta, yritysneuvonnasta ja mielipidettä yrittäjän omasta yritystoiminnasta kyselyllä oli tarkoitus kartoittaa. Kyselyn luotettavuutta tukevat helppotajuiset kysymykset ja se, että vastaava kysely on tarvittaessa helposti uusittavissa.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, miten yrittäjä on kokenut starttirahan vaikuttaneen omaan yritystoimintaansa ja millaisena hän on kokenut starttirahan hakemisen. Tarkoituksena oli myös selvittää, miten hyvin yrittäjät tuntevat yrityspalveluorganisaation.

6.1 Kyselyn toteuttaminen

Starttirahakysely toteutettiin verkkokyselynä, joka lähetettiin nykyisen Salon kaupungin alueella toimiville Yrityssalon asiakasyrityksille. Sama kysely lähetettiin lisäksi neljän muun varsinais-suomalaisen seutukunnan yrityksille, joiden yhteystiedot ostettiin Asiakastieto Oy:ltä. Kysely lähetettiin kaikkiaan 1715 yritykseen, joista 1134 oli Salossa ja 611 muilla seutukunnilla toimivia. Kyselyn saaneita muistutettiin kahden viikon kuluttua kyselyn julkaisusta ja vielä uudelleen viikon päästä. Lopullinen vastaajien määrä oli 268.

Kyselyssä oli kaikkiaan 31 kysymystä ja lopuksi kohtana 32, johon vastaajalla oli mahdollisuus jättää yhteystietonsa halutessaan. Kysymykset oli jaoteltu viiden otsikon alle, jotka olivat:

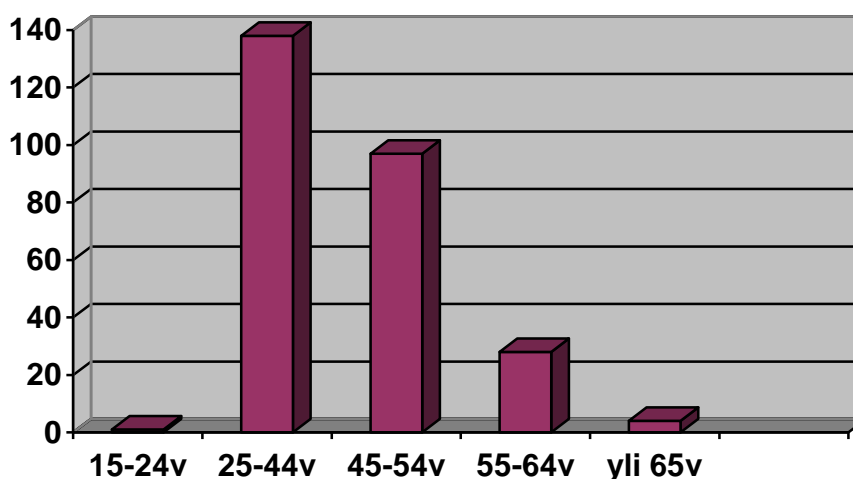
- Taustakysymykset yrittäjästä
- Taustakysymykset yrityksestä
- Kysymykset starttirahan saaneille yrittäjille
- Kysymykset ei starttirahaa saaneille yrittäjille
- Kysymykset kaikille vastaajille.

Tutkimus sisälsi pääosin (19 kpl) strukturoituja kysymyksiä, joissa oli kaksi tai useampia vaihtoehtoja. Kuudessa kysymyksessä vastaajaa pyydettiin valitsemaan liukupalkista arvo, joka hänen mielestään parhaiten kuvasi kysyttyä asiaa. Liukupalkin arvot olivat 0-10. Loput kysymykset olivat avoimia, ja niihin

vastaajia pyydettiin vastaamaan lyhyesti joko numeroin tai kirjoittamalla. Kyselyn kysymykset ovat nähtävillä liitteessä 2.

6.2 Kyselyyn osallistuneiden yrittäjien taustatiedot

Toisessa kysymyksessä kysyttiin ikäryhmää, johon vastaaja kuului. Ikäryhmät olivat: 15-24, 25-44, 45-54, 55-64 ja yli 65-vuotiaat. Kaikki ikäryhmät olivat vastauksissa edustettuina, vaikka nuorimpaan, 15-24-vuotiaiden, ryhmään kuului vain 1 vastaaja ja vanhimpaan, yli 65-vuotiaiden, ryhmään kuului vain 4 vastaajaa. Yli puolet vastaajista (138) kuului 25–44-vuotiaiden ryhmään. Runsas kolmannes, eli 97 vastaajaa kuului 45–54-vuotiaiden ryhmään. Myös 55–64-vuotiaiden ryhmä oli kohtuullisesti edustettuna, heitä oli 28. Vastaajien ikäjakaumaa havainnollistetaan kuviossa 1.

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma (N=268).

Kolmannessa kysymyksessä selvitettiin vastaajan koulutustaustaa. Vastaajat olivat melko hyvin koulutettuja, sillä noin kahdella kolmasosalla vastaajista oli joko opisto- tai korkea-asteen koulutus. Opistoasteen koulutus oli 95:llä (noin 35%) ja korkea-asteen koulutus 82:lla (noin 31%) vastaajalla. Metsä-Tokilan & Orjalan tutkimuksessa vastaavan koulutustaustan omaisi noin 40% ja Turpeisen tutkimuksessa noin 26% vastaajista omaisi vastaavan koulutustaustan.

Starttirahakyselyn vastaajat olivat siten keskimäärin hieman paremmin koulutettuja. Starttirahakyselyn vastaajista keskiasteen koulutus oli noin 64:llä (noin 24%) vastaajalla ja perusasteen koulutuksen saaneita vastaajia oli noin 27 (noin 10 %).

Neljännessä kysymyksessä tiedusteltiin, oliko vastaaja saanut starttirahaa yritystoimintansa alussa. Vastauksista kävi ilmi, että vain reilu kolmannes vastaajista 96 (noin 36%) oli saanut starttirahaa yritystoimintansa alussa. Ilman starttirahaa yritystoimintansa oli aloittanut 172 (noin 64%) vastaajaa.

Viidennessä kysymyksessä tiedusteltiin yrittämisen päätoimisuutta, eli saiko vastaaja palkkatuloja muualta kuin omasta yritystoiminnasta. Tähän kysymykseen tuli vastauksia 265. Vastanneista vain noin viidennes eli 59 henkilöä ilmoitti, ettei ole päätoiminen yrittäjä ja tuloja tulee muualtakin kuin omasta yritystoiminnasta. Pääosa vastaajista eli 206 henkilöä ilmoitti olevansa päätoiminen yrittäjä.

Vastaajilta kysyttiin myös, olivatko he käyneet yrittäjävalmennuksessa. Vastaajista 116 (noin 43%) ilmoitti käyneensä yrittäjävalmennuksen ja 131 (noin 56%) ilmoitti, ettei ollut käynyt yrittäjävalmennuksessa.

6.3 Kyselyyn osallistuneiden yritysten taustatiedot

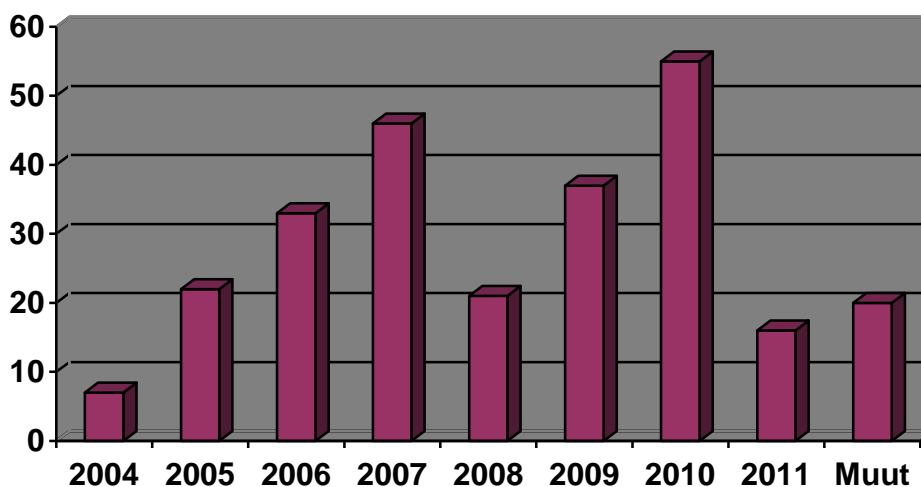
Seitsämännessä kysymyksessä kysyttiin yrityksen toimialaa. Vastaajaa pyydettiin valitsemaan se vaihtoehto, joka parhaiten kuvastaa hänen omaa liiketoimintaansa. Lista toimialoista vastaa TOL 2008 luokitusta. Taulukossa 2 on esitetty toimialoittain kyselyyn vastanneiden yritysten määrät ja prosenttiosuudet. Kyselyyn vastanneista lähes 14%:n osuudella olivat edustettuina Tukku- ja vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (G) sekä muu palvelutoiminta (S). Toimialoista, rakentaminen (F) oli edustettuna yli 13%:n osuudella. Lähes 10%:n osuudella edustettuna toimialoista oli informaatio ja viestintä (J). Muut toimialat olivat edustettuina pienemmällä osuudella. Taulukon kaikki toimialat olivat kuitenkin edustettuina kyselyn vastauksissa.

Taulukko 2. Yritysten määrät ja prosenttiosuus toimialoittain (N=268).

Vastaus (toimiala)	Lukumäärä	Prosentti
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (G)	37	13,8%
Rakentaminen (F)	36	13,4%
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M)	16	6,0%
Teollisuus (C)	14	5,2%
Kiinteistöalan toiminta (L)	12	4,5%
Kuljetus ja varastointi (H)	9	3,4%
Muu palvelutoiminta (S)	37	13,8%
Maatalous, metsätalous ja kalatalous (A)	6	2,2%
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (N)	10	3,7%
Majoitus- ja ravitsemustoiminta (I)	11	4,1%
Terveys- ja sosiaalipalvelut (Q)	15	5,6%
Informaatio ja viestintä (J)	25	9,3%
Taiteet, viihde ja virkistys (R)	15	5,6%
Rahoitus- ja vakuutustoiminta (K)	3	1,1%
Koulutus (P)	5	1,9%
Toimiala tuntematon (X)	10	3,7%
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (E)	1	0,4%
Kaivostoiminta ja louhinta (B)	1	0,4%
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (D)	5	1,9%
Yhteensä	268	100%

Kahdeksannessa kysymyksessä selvitettiin yrityksen perustamisvuotta. Alkuperäisenä tarkoituksena oli lähettää kysely vuosien 2004 – 2011 aikana perustetuille yrityksille. Asiakastieto Oy:lta ostetuissa yhteystiedoissa oli ollut ilmeisesti puutteita, koska mukana oli yrityksiä, joiden perustamisvuosi oli esimerkiksi 1960. Perustamisvuotta koskevaan kysymykseen saatiin 258

vastausta. Vastanneista yrityksiä, joiden aloittamisvuosi oli jokin muu kuin 2004-2011, oli 20. Nuorimpia, kyselyn toteuttamisvuotena 2011 perustettuja yrityksiä oli 16 ja edellisenä vuotena 2010 perustettuja oli 56. Vanhimpia, aiotun perustamisvuoden ikähaarukan sisään mahtuvia yrityksiä vastaajista, oli vuonna 2005 aloittaneita 22 ja vuonna 2004 aloittaneita 7 yritystä. Kyselyyn vastanneiden yritysten perustamisvuotta havainnollistetaan kuviossa 2.

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden yritysten perustamisvuodet (N=258).

Kysymyksessä numero yhdeksän selvitettiin, työllistääkö yritys yrittäjän lisäksi muita henkilöitä, ja jos, niin kuinka monta. Tähän kysymykseen saatiin 263 vastausta. Vastaajista 171 (noin 65%) ilmoitti, ettei yritys työllistä yrittäjän lisäksi muita. Reilu kolmannes, eli 92 vastaajaa ilmoitti työllistävänsä yrittäjän lisäksi muitakin. Työllistettävien määrät vaihtelivat osa-aikaisista ja kiireapulaisista 55:een työntekijään. Ulkopuolisia työllistäneet 92 yritystä työllistivät vastausten mukaan kaikkiaan noin 386 henkilöä, kun kiireapulaiset ja satunnaiset työntekijät jätetään pois laskuista.

Kymmenennessä kysymyksessä vastaajaa pyydettiin arvioimaan liiketoiminnan kannattavuutta. Vastaajan piti valita liukupalkista kannattavuutta parhaiten

kuvaavan arvon. Liukupalkissa 0 tarkoitti ”Kannattavuus on heikko ja toiminta tappiollista” ja 10 tarkoitti ”Kannattavuus on hyvä ja rahaa riittää myös toiminnan kehittämiseen”. Vastausten keskiarvoksi saatiin 5,81. Luvusta voidaan päätellä, että keskimäärin yritysten kannattavuus oli hyvä ja rahaa riittää myös toiminnan kehittämiseen.

6.4 Kysymykset starttirahaa saaneille yrittäjille

Tässä luvussa käsitellään kyselyn kysymykset, jotka oli tarkoitettu sellaisille yrittäjille, joille starttiraha oli myönnetty. Jos vastaaja ei ollut saanut starttirahaa, häntä pyydettiin siirtymään kyselyn sivulle 4, jota käsitellään tämän työn luvussa 6.5.

Yhdennessätoista kysymyksessä kysyttiin montako kuukautta yrittäjä oli saanut starttirahaa. Vastaus pyydettiin antamaan numeroin väliltä yhdestä kymmeneen (esim. 6). Tähän kysymykseen saatiin 99 vastausta. Lyhimmillään tukea oli saatu yhden kuukauden ajan ja pisimmillään 10 kuukautta. Vastausten keskiarvoksi saatiin 6,05 kuukautta. Järvelä mainitsee työssään (2009, 31-32), että Tampereella vuoden 2008 aikana myönnettyjen starttirahajaksojen pituudet ovat tyypillisesti olleet 6 kuukautta. Tämän pituinen starttirahajakso on ollut yleensä riittävä yrittäjille, mainitsee Järvelä työssään.

Kahdennessatoista kysymyksessä kysyttiin, oliko yrittäjä hakenut jatkostarttirahaa. Tähän kysymykseen oli vastannut 164 henkilöä. Vastaajista reilu kolmannes eli 55 henkilöä (noin 34%) oli hakenut jatkostarttirahaa. Vastaajista 109 henkilöä (noin 67%) ei ollut hakenut jatkostarttirahaa.

Kolmannessatoista kysymyksessä tiedusteltiin niiltä vastaajilta, jotka olivat hakeneet jatkostarttirahaa, oliko hakija saanut starttirahatuella jatkopäätöksen. Tähän kysymykseen saatiin 67 vastausta. Vastaajista 47 henkilöä (noin 70%) ilmoitti saaneensa myönteisen päätöksen. Kielteisen päätöksen oli saanut 27 henkilöä (noin 30%).

Vastaajilta kysyttiin myös, monenko kuukauden ajan he olivat jatkostarttirahaa saaneet. Tähän kysymykseen vastasi 49 henkilöä. Lyhimmillään tukea oli saatu

yhden kuukauden ajan ja yksi vastaaja ilmoitti saaneensa sitä 10 kuukautta. Vastausten keskiarvo oli 4,3 kuukautta.

Kysymyksessä 15 selvitettiin, olisiko yrittäjä aloittanut yritystoimintansa, ellei olisi saanut starttirahaa. Tähän kysymykseen saatiin 136 vastausta. Vastaajista useampi kuin neljä viidestä (113 henkilöä eli noin 83%) ilmoitti, että olisi aloittanut yritystoiminnan ilman starttirahaakin. 23 vastaajaa (noin 17%) oli sitä mieltä, ettei olisi aloittanut yritystoimintaa ilman starttirahaa.

Kuudennessatoista kysymyksessä tiedusteltiin, miten suuri merkitys starttirahalla oli vastaajan mielestä ollut liiketoimintaan. Vastaajaa pyydettiin valitsemaan liukupalkista arvo, joka parhaiten kuvasi starttirahan vaikutusta hänen toimintaansa. Vaihtoehdosta 0 tarkoitti ”Tuesta ei ollut mitään hyötyä”, ja 10 tarkoitti ”Tuella oli erittäin suuri merkitys yritystoiminnan käynnistämisessä”. Vastaajien antaman arvion keskiarvo oli 5,19.

Seuraavan kysymyksen avulla selvitettiin, miten suuri merkitys toiminnan käynnistämisessä vastaajien mielestä oli starttirahan hakemiseen liittyvillä alkutöillä (joilla tarkoitettiin laskelmia ja liiketoimintasuunnitelman tekoa). Vastaajan piti arvioida avun merkitystä, valitsemalla liukupalkista omaa näkemystään parhaiten kuvaava arvo. Liukupalkissa 0 merkitsi ”Ei mitään merkitystä” ja 10 ”Erittäin suuri merkitys”. Vastauksista laskettu keskiarvo oli 4,73, josta voidaan päätellä, ettei starttirahan hakemisen alkutöillä vastaajien mielestä ollut kovin suurta merkitystä toiminnan käynnistämisessä.

Kysymyksessä 18 tiedusteltiin, kokiko hakija starttirahan hakemisen hankalaksi tai vaikeaksi. Vastaajan piti valita liukupalkista arvo, joka parhaiten kuvasi hänen näkemystään hakemisen hankaluudesta tai helppoudesta. Liukupalkin 0 tarkoitti ”Hakeminen oli todella työlästä ja hankalaa” ja 10 tarkoitti ”Hakeminen ei todellakaan ollut hankalaa”. Vastausten mukainen keskiarvo oli 5,32.

Yhdeksännessätoista kysymyksessä vastaajaa pyydettiin arvioimaan oman liiketoimintansa kannattavuutta tulevaisuudessa. Häntä pyydettiin valitsemaan liukupalkista arvo, joka parhaiten kuvasi hänen omaa arviotaan kannattavuudesta. Liukupalkin 0 tarkoitti ”Kannattavuus ei tule paranemaan” ja

10 tarkoitti ”Kannattavuus tulee kohenemaan jatkossa merkittävästi”. Vastausten keskiarvoksi saatiin 5,72. Vastausten keskiarvosta voidaan päätellä, että suurin osa vastaajista arvioi oman liiketoimintansa kannattavuuden kohenevan jatkossa.

6.5 Kysymykset yrittäjille, jotka eivät saaneet starttirahaa

Tässä luvussa käsitellään kysymykset, jotka oli suunnattu niille yrittäjille, joille ei jostain syystä ollut myönnetty starttirahaa.

Kysymyksessä numero 20 tiedusteltiin, oliko yrittäjä hakenut starttirahaa yritystoimintansa alkaessa. Kysymykseen saatiin 216 vastausta. Kaksi kolmannesta vastaajista eli 143 henkilöä ilmoitti, etteivät he olleet hakeneet starttirahaa. Loput 73 henkilöä, eli noin 34% vastaajista, ilmoitti hakeneensa starttirahaa.

Kysymyksessä 21 tiedusteltiin, oliko vastaaja ollut tietoinen starttirahan saamisen mahdollisuudesta. Tähänkin kysymykseen saatiin 216 vastausta. Vastaajista 173 (noin 80%) ilmoitti olleensa tietoinen starttirahan saamisen mahdollisuudesta. Viidennes vastaajista eli 43 henkilöä ilmoitti, ettei ollut tietoinen starttirahan saamisen mahdollisuudesta.

Kysymyksessä 22 vastaajia pyydettiin kertomaan vapaamuotoisesti, mutta lyhyesti, miksi he eivät olleet saaneet starttirahaa. Tähän kysymykseen saatiin 49 vastausta. Vastauksista löytyi monenlaisia syitä siihen, ettei starttirahaa oltu myönnetty. Kaikkiaan kahdeksan vastaajaa ilmoitti syyksi sen, että alalla on liikaa kilpailua tai että starttirahan saaminen vääristäisi kilpailua. Vastaajista kolme kertoi syyksi sen, ettei kuljetus- tai taksiyrittäjille myönnetä tukea. Yrityshautomoon pääsy oli neljällä vastaajalla syy siihen, ettei starttirahaa tarvittu. Erään vastaajan kommentti oli ”Ei muutenkaan ole saanut, et voi sinäkään saada!”. Viidessä muussa vastauksessa oli vähän saman suuntainen viesti, että rahaa voi hakea, mutta sitä ei myönnetä. Vastaajista kuusi ilmoitti syyksi starttirahan epäämiseen sen, että toiminnan katsottiin tuottavan alusta asti

riittävän hyvin tai toiminta oli liian suurta. Loput vastaajista kertoivat yksittäisiä syitä siihen, ettei starttirahaa oltu myönnetty.

Kysymyksessä 23 vastaajaa pyydettiin arvioimaan yrityksensä kannattavuutta tulevaisuudessa. Vastaajan piti valita liukupalkista kannattavuutta parhaiten kuvaava arvo. Liukupalkin 0 tarkoitti ”Kannattavuus on heikkoa tai tappiollista” ja 10 tarkoitti ”Kannattavuus tulee paranemaan oleellisesti”. Vastausten keskiarvoksi saatiin 5,99. Vastausten keskiarvon perusteella voidaan arvioida, että suurin osa yrittäjistä uskoo yrityksensä kannattavuuden paranevan tulevaisuudessa.

6.6 Kysymykset kaikille vastaajille

Tässä luvussa käsitellään kysymykset, jotka oli tarkoitettu kaikille vastaajille. Kysymyksillä pyritään selvittämään miten hyvin vastaajat tuntevat yrityspalveluorganisaation ja miten oman yrityksen työllistämisen uskotaan kehittyvän.

Kysymyksessä 24 tiedusteltiin, oliko vastaaja tietoinen alueensa yritysneuvontaorganisaation toiminnasta. Vastauksia tähän kysymykseen saatiin 264. Neuvontaorganisaation toiminnasta oltiin varsin hyvin perillä, sillä 224 vastaaja (noin 85%), vastasi tuntevansa yrityspalveluorganisaation toiminnan. Vastaajista 40 (noin 15%), vastasi, ettei ollut tietoinen neuvontaorganisaation toiminnasta.

Kysymyksessä 25 kysyttiin, kokiko vastaaja tarvitsevansa lisätietoja liiketoimintaan liittyvissä asioissa. Tähänkin kysymykseen saatiin vastauksia 264. Vastaajista noin 45% koki tarvitsevansa lisätietoa liiketoimintaan liittyvissä asioissa. Reilu puolet, 144 (noin 55%) vastaajaa, ei kokenut itsellään olevan tarvetta saada lisätietoa liiketoimintaan liittyvissä asioissa.

Kysymys 26 täydensi edellistä kysymystä. Siinä pyydettiin niitä vastaajia, jotka olivat kertoneet, että heillä on tarve saada lisätietoa liiketoimintaan liittyvistä

asioista, arvioimaan, minkälaisissa asioissa he tarvitsisivat lisäosaamista. Vastausvaihtoehtoina oli tarjottu aihealueita:

- Taloushallinto
- Markkinointi
- Myynti
- Johtaminen
- Kansainvälistyminen
- Tuotteistaminen
- Liiketoimintasuunnitelman teko/päivitys
- Lakiasiat (sopimukset)
- Rahoitus
- Jokin muu, mikä?

Taulukosta 3 nähdään, mistä asioista vastaajat kokivat tarvetta saada lisäosaamista. Vastaajista yli 40% koki tarvitsevansa lisäosaamista taloushallinnossa ja markkinoinnissa hieman alle 40% vastaajista kaipasi lisäosaamista rahoituksessa. Noin neljännes vastaajista koki tarvitsevansa lisäosaamista myyntiin, tuotteistamiseen ja lakiasioihin liittyvissä asioissa. Johtamiseen ja liiketoimintasuunnitelman tekoon tai päivitykseen lisäosaamista kaipasi runsaat 15% vastaajista. Kansainvälistymiseen lisäosaamista kaipasi 11% vastaajista. Aihealueen, ”Jokin muu” alla oli lisäosaamista kaivannut noin 9% vastaajista. Lisäosaamista kaivattiin yksittäisissä vastauksissa esimerkiksi sellaisiin asioihin kuin liikkeen sisustaminen, atk, yrityksen myyminen, Photographic and imaging Equipments ja yrityksen laajentaminen.

Taulukko 3. Lisäosaamisen tarve aihealueittain.

Vastaus	Lukumäärä	Prosenttiosuus
Taloushallinto	53	41,7%
Markkinointi	57	44,9%
Myynti	31	24,4%
Johtaminen	21	16,5%
Kansainvälistyminen	14	11,0%
Tuotteistaminen	31	24,4%
Liiketoimintasuunnitelman teko/päivitys	21	16,5%
Lakiasiat (sopimukset)	33	26,0%
Rahoitus	47	37,0%
Jokin muu, mikä	11	8,7%
Yhteensä		

Kysymyksessä 27 selvitettiin, olisiko vastaaja halukas osallistumaan yritysneuvontaorganisaation järjestämiin liiketalouden koulutuksiin. Tähän kysymykseen saatiin 260 vastausta. Vastaajista vähän reilut puolet, eli 138, ilmoitti olevansa halukas osallistumaan koulutuksiin. Vastaajista 122 (noin 47%) ilmoitti, ettei ollut halukas osallistumaan koulutuksiin.

Kysymyksessä 28 vastaajilta tiedusteltiin, oliko tämä vähentämässä henkilöstöä tai lopettamassa toimintaansa seuraavan 12 kuukauden aikana. Tähän kysymykseen vastasi 260 vastaajaa. Heistä kyllä-vastauksen antoi 16 vastaajaa, eli noin 6% vastaajista. Ei-vastauksen antoi 244 (noin 94%) vastaajista.

Kysymyksessä 29 tiedusteltiin, onko vastaajan yrityksessä tarkoitus lisätä henkilökunnan määrää seuraavan 12 kuukauden aikana ja jos on, niin montako työntekijää. Kysymykseen saatiin 260 vastausta. Kaksi kolmasosaa vastaajista, 173 (noin 67%) vastaajaa ei aikonut lisätä henkilökunnan määrää. Kolmasosa eli 87 vastaajaa sen sijaan aikoi lisätä henkilökuntansa määrää. 49 yrittäjää aikoi

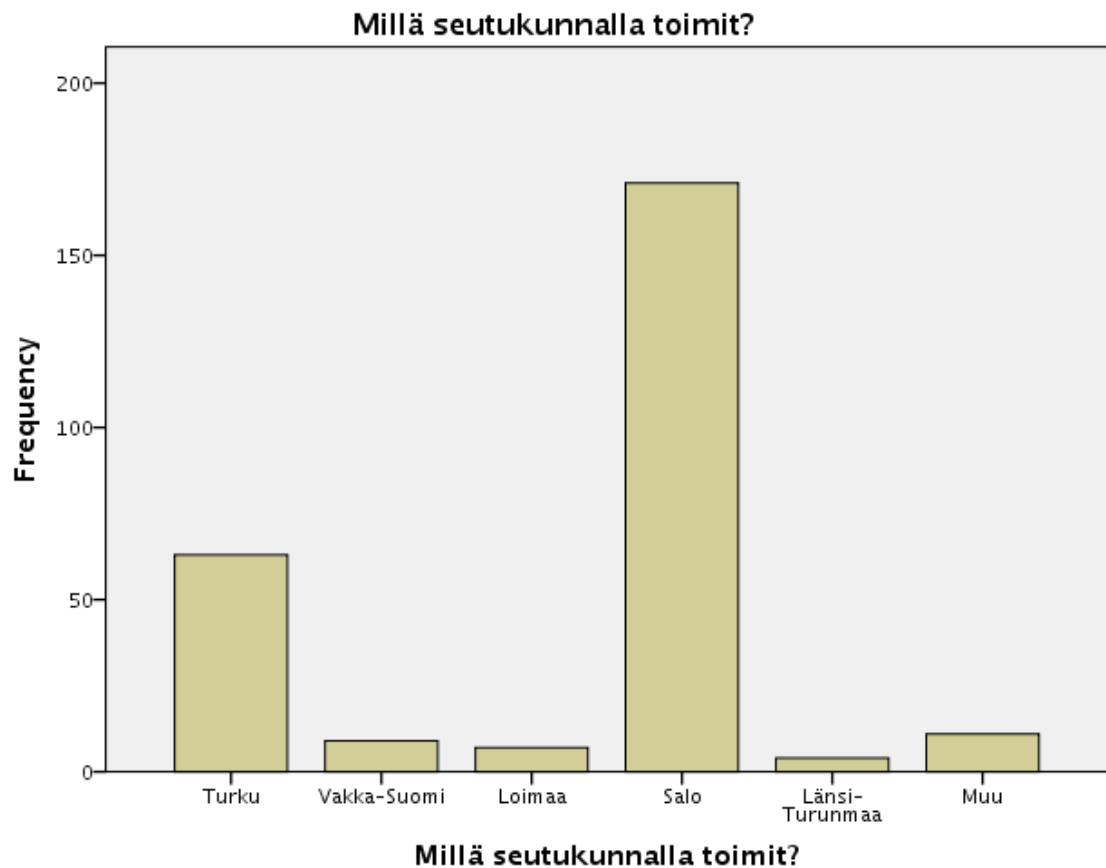
kasvattaa henkilökunnan määrää yhdellä ja 16 yrittäjää kahdella työntekijällä. Kahdeksan yrittäjää aikoi kasvattaa henkilökuntaansa kolmella tai neljällä ja neljä yrittäjää 6-10 työntekijällä. Loput henkilökunnan kasvua ennakoineista vastaajista aikoivat tarjota kausitöitä tai lisätunteja työntekijöille.

Kysymyksessä 30 tiedusteltiin, halusiko yrittäjä, että Yrityssalosta otetaan häneen yhteyttä liiketoiminnan kehittämisen merkeissä. Tähän kysymykseen vastauksia saatiin 257. Vain vajaa viidennes, 47 vastaajaa, halusi yhteydenottoa. Loput 210 (noin 82%) vastaajista ei kaivannut yhteydenottoa.

Kysymyksessä 31 vastaajilta kysyttiin, millä seutukunnalla yritys toimii. Tähän kysymykseen vastasi 265 vastaajaa. Annetut vastausvaihtoehdot olivat:

- Turun seudulla
- Vakka-Suomen seudulla
- Loimaan seudulla
- Salon seudulla
- Länsi-Turunmaan seudulla
- Jokin muu.

Lähes kaksi kolmasosaa vastaajista eli noin 64% oli Salon seudulta, noin 24% oli Turun seudulta ja noin 3% Vakka-Suomen seudulta samoin kuin Loimaan seudulta. Noin 1% vastaajista oli Länsi-Turunmaan seudulta. Yritykselleen jonkin muun toimialueen ilmoitti noin 4% vastaajista. Vastaajayritysten toiminnan sijoittumista alueellisesti havainnollistetaan kuviossa 2.

Kuvio 3. Vastaajien toiminta-alue seutukunnittain (N=265).

Kohdassa 32 vastaajalla oli mahdollisuus jättää yhteystietonsa, jos hän halusi, että häneen otetaan yhteyttä. Tämän kohdan vastauksia ei käsitellä tässä opinnäytetyössä, vaan ne jäivät Yrityssalon käyttöön.

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää starttirahakyselyn avulla, millainen vaikutus starttirahalla on yrittäjien mielestä ollut heidän yritystoiminnalleen. Kysely lähetettiin kaikkiaan 1715:lle yrittäjälle, joista 268 (noin 16%) vastasi kyselyyn. Vastausprosentin alhaisuus yllätti, mutta toisaalta yrittäjät ovat kiireisiä ja heille tulee sähköpostin välityksellä paljon postia, joten on ymmärrettävää, että työkiireiden takia yrittäjien on vaikea löytää aikaa tai kiinnostusta kyselyihin vastaamiseen.

Starttirahakyselyn ensimmäinen kysymys, jossa tiedusteltiin vastaajan sukupuolta, jäi ilman vastauksia. Vastaaminen oli toiminut vielä suoritettussa koekyselyssä, mutta varsinaisessa kyselyssä se ei jostain syystä onnistunut.

Yrittäjien taustatietoja kartoittavista kysymyksistä selvisi, että starttirahakyselyyn vastanneet yrittäjät olivat keski-ikältään melko nuoria ja heillä oli hyvä peruskoulutus. Nämä asiat antavat hyvät perusedellytykset yrittäjyyteen. Koulutetut henkilöt ovat tottuneita hakemaan tietoa ja ottamaan selvää asioista. Tästä on hyötyä myös yrittäjyyteen liittyvien asioiden hoitamisessa.

Millainen vaikutus starttirahalla on yritystoimintaan ja sen aloittamiseen olivat tämän opinnäytetyön keskeisiä kysymyksiä. Kyselyyn vastanneet yrittäjät olivat hyvin motivoituneita aloittamaan omaa yritystoimintaa. Suurin osa vastaajista olisi aloittanut yritystoiminnan, vaikka heille ei oltaisi myönnetty starttirahaa. Kaksi kolmasosaa vastaajista ei ollut saanut starttirahaa yritystoiminnan alkaessa ja lähes saman suuruinen osa vastaajista ei ollut sitä edes hakenut. Viidennes vastaajista ilmoitti, ettei ollut edes tietoinen starttirahan saamisen mahdollisuudesta. Tätä voi selittää se, että osa vastanneista yrityksistä oli perustettu aikana jolloin starttirahaa ei ollut tai sen ehdot olivat tiukemmat. Noin kolmannes vastaajista oli hakenut jatkostarttirahaa ja heistä reilut kaksi kolmasosaa oli saanut sitä. Saattaa olla, että starttirahan saaminen oli ehkä motivoinut hieman epävarmoja henkilöitä aloittamaan yritystoiminnan ja se oli toiminut jonkinlaisena psykologisena kannustimena. Starttirahan hakemisen

selvitykset ja alkutoimet olivat myös antaneet aloittavalle yrittäjälle varmuutta siitä, että oma yritystoiminta on realistisella pohjalla. Kysymykseen, jossa alkutoimien vaikutusta selvitettiin, saatiin vastausten perusteella sellainen tulos, ettei alkutöillä olisi ollut kovin suurta merkitystä toiminnan käynnistämisessä. Tämä voi osittain johtua siitä, että iso vastaajista ei ollut hakenut starttirahaa yritystoimintansa alkaessa.

Yritystoiminnan aloittaminen vaatii asioiden selvittelyä ja tiedon keruuta, johon on saatavilla apua alueellisista yritysneuvontaorganisaatioista, jotka järjestävät erilaisia koulutuksia. Tämän opinnäytetyön yksi tutkimusongelma oli selvittää, miten yritysneuvontaorganisaatioiden toiminta tunnetaan. Starttirahakyselyyn vastanneet yrittäjät tuntuivat olevan hyvin selvillä alueensa yritysneuvontaorganisaation toiminnasta. Hämmästyttävää oli kuitenkin se, että noin 15% vastaajista ei ollut tietoinen alueensa yritysneuvontaorganisaation toiminnasta. Useimmat vastaajat tunsivat tarvitsevansa lisäosaamista yrityksensä talouteen ja markkinointiin liittyvissä asioissa. Hämmästyttävältä tuntui kuitenkin se, että vastausten perusteella lähes puolet vastaajista ei ollut halukas osallistumaan yritysneuvontaorganisaation järjestämiin liiketalouden koulutuksiin. Vastaajat tuntuivat haluavan pitää aloitteen yhteistyön tekemiseen itsellään, sillä suurin osa heistä ei halunnut, että yrityspalveluorganisaatiosta otetaan heihin yhteyttä liiketoiminnan kehittämisen merkeissä.

Kyselyyn vastanneista yrityksistä noin kolmannes työllisti yrittäjän lisäksi myös muita henkilöitä. Saman suuruinen osuus vastaajista aikoi lisätä henkilökuntansa määrää lähitulevaisuudessa. Vastaajat arvioivat yleisesti yrityksensä kannattavuuden olevan hyvä kyselyn suorittamisen aikaan.

Suurin osa vastaajista oli Salon seudulta, mikä oli odotettua, koska suurin määrä kyselyitä lähetettiin Salon seudun yrityksiin ja kyselyn toteuttajana oli Yrityssalo Oy. Muut seutukunnat olivat edustettuina pienemmällä osuudella, koska ostettujen yhteystietojen kattavuus ei ilmeisesti ollut aivan yhtä hyvä kuin Yrityssalon asiakasrekisterin tarjoamat tiedot. Ostettujen yhteystietojen epätarkkuus saattoi myös olla syynä siihen, että kysely oli lähetetty moniin

sellaisiin yrityksiin, joiden perustamisvuosi oli jokin muu kuin kyselyssä tarkoitettu ajanjakso 2004-2011.

Starttirahakyselyn melko alhainen vastausprosentti hämmästytti jossain määrin. Olisiko vastausprosenttia saatu paremmaksi tekemällä erillinen kysely starttirahasta ja yritysneuvontaorganisaatiosta? Kysymysten määrä (31 kpl) saattoi vaikuttaa vastaushalukkuuteen, jos kyselyä avattaessa vastaaja totesi, että kysymyksiä oli hänen mielestään liian paljon.

Starttirahakyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että yrityspalveluorganisaatiot tekevät hyvää ja arvokasta työtä. Yrittäjät tuntevat niiden palvelut kohtuullisen hyvin ja niiden järjestämistä koulutuksista ollaan kiinnostuneita. Starttirahalla näyttää myös olevan positiivinen vaikutus yritystoiminnan aloittamiseen. Starttirahajärjestelmän kehittämistä pohdittaessa olisi tärkeää huolehtia siitä, että järjestelmä tukisi yrittäjyyttä ja yritysten työllistämistä, mikä on tärkeää nykyisessä työllisyystilanteessa.

Starttirahakyselyä voisi jatkaa ja selvittää, millaisia työllistymisen vaikutuksia eri toimialoilla voitaisiin starttirahan myötävaikutuksella saada aikaan. Salon alueella kaivattaisiin kipeästi uusia yrittäjiä, joiden olisi mahdollista työllistää myös muita.

LÄHTEET

Entrepreneurship in the EU and beyond. 2010. A survey in the EU, EFTA countries, Croatia, Turkey, the US, Japan, South Korea and China. http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_283_en.pdf. Viitattu 30.5.2012.

Hirsijärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Hirvikorpi, H. & Swanljung, E. 2008. Kasvun vimma. 12 tarinaa kasvuyrityksistä. Tampere: Esa Print Oy.

Härkin, N. 2011. Katsaus nuorten yrittäjyydestä. Työ- ja elikeinoministeriö. Saatavissa: http://www.tem.fi/files/31552/Nuorten_yrittajyys_TEM.pdf. Viitattu 28.3.2012.

Jyväskylän yliopisto.

Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/poikittaistutkimus>. Viitattu 13.3.2012.

Jylhä, E. & Paasio, A. & Strömmer, R. 1997. Menestyvä yritys. Helsinki: Oy Edita Ab.

Järvelä, J. 2009. Nuortenvaateliikeryrittäjäksi Tampereelle. Opinnäytetyö.

Tampereen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma.

Saatavissa: <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/9039/J%c3%83%3frvel%c3%83%3fJuulia.pdf?sequence=2>hjelma. Viitattu 31.3.2012.

Kallio, J. 2002. Pienyrityksen kehittymisen tiet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Laki julkisesta työvoimapaalvelusta 1295/2002. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021295>. Viitattu 14.4.2012.

Lavonen, P. 2005. Radiopajoista matkapuhelinteollisuuteen. Salon elektroniikkateollisuuden historia. Kerava: Savion Kirjapaino Oy.

Lehti, E. & Rope, T. & Pyykkö, M. 2007. Mikä tekee yrittäjästä menestyvän. Perusyrittäjästä superyrittäjäksi. Juva: WS Bookwell Oy.

Metsänoja, A. 2012. Yrittäjä-Starttiraha-Yrittäjäkoulutus. Luentomoniste. Työ- ja elinkeinotoimisto, Salo. Start-info luentotilaisuus, 11.1.2012, Protomo, Salo.

Metsä-Tokila, T.&Orjala, M. 2008. Starttirahan merkitys aloittavalle yrittäjälle. Työpoliittinen Aikakauskirja 3/2008. Saatavissa:<http://www.tem.fi/files/20241/metsatokilaorjala.pdf>. Viitattu 4.4.2012.

Stenholm, P. 2007. Työpoliittinen tutkimus. Starttiraha yrittäjyyden avaimena. Saatavissa:

Turpeinen, M-L. 2010. Nivala-Haapajärven seutukunnan työ- ja elinkeinotoimiston starttirahapäätöksien tuloksellisuus v. 2003-2007. Opinnäytetyö. Keskipohjanmaan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Saatavissa: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/13631/Turpeinen_Marja-Liisa.pdf?sequence=1. Viitattu 1.4.2012.

Turun Sanomat, Talous-liite 2013

Työ- ja elinkeinoministeriö 2007. Starttiraha yrittäjyyden avaimena. Jatkokokemuksia starttirahakokeilusta 2005-2007. Työpoliittinen tutkimus 2007. Saatavissa:http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/06_tutkimus/tpt332.pdf. Viitattu 28.3.2012.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2008. Ohje starttirahasta työ- ja elinkeinokeskuksille ja työvoimatoimistoille. 26.6.2008 alkaen. Saatavissa:<http://www.finlex.fi/data/normit/33937-pra109120081114141928.pdf>. Viitattu 29.3.2012.

Työministeriön Starttityöryhmä 2004. Työministeriön asettaman Starttiryhmän raportti. Starttiryttäjyyden laajentaminen. Saatavissa: http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/

06_tyoministerio/06_julkaisut/10_muut/starttiraportti2004pdf. Viitattu 21.3.2013.

Työttömyysturvalaki 1290/2002.Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021290>. Viitattu 14.4.2012.

Vahtera, P. 2011. YRITTÄMINEN on kaunein tapa ottaa vastuu omasta elämästä. Saarijärvi. Saarijärven Offset Oy.

Valtioneuvoston asetus julkisesta työvoimapalvelusta 1344/2002. Saatavissa:<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021344>. Viitattu 14.4.2012.

Valtioneuvoston asetus julkiseen työvoimapalveluun kuuluvista etuuksista 1346/2002. Saatavissa:<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20021346>. Viitattu 14.4.2012.

Valtioneuvoston asetus julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta 1347/2002. Saatavissa:<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021347>. Viitattu 14.4.2012.

Valtioneuvoston asetus työttömyysetuuden työvoimapolitiittisista edellytyksistä 1351/2002. Saatavissa:<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20021351>. Viitattu 14.4.2012.

Viitala, R. & Jylhä, E. 2010. Liiketoimintaosaaminen. Menestyvän yritystoiminnan perusta. Helsinki: Edita Prima Oy.

Vuori, J-P. 2011. Kasvun paikka. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Yrittäjyyskatsaus 2011. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 34/2011. Saatavissa:http://www.tem.fi/files/31001/TEMjul_34_2011_netti.pdf. Viitattu 22.4.2012.

Yrittäjyys Suomessa 2011. Perustietoja yrittäjyysopetuksesta. Suomen Yrittäjät.Saatavissa:
http://www.edu.fi/download/131222_Perustietoa_yrittajyydesta_2011.pdf. Viitattu 4.4.2012.

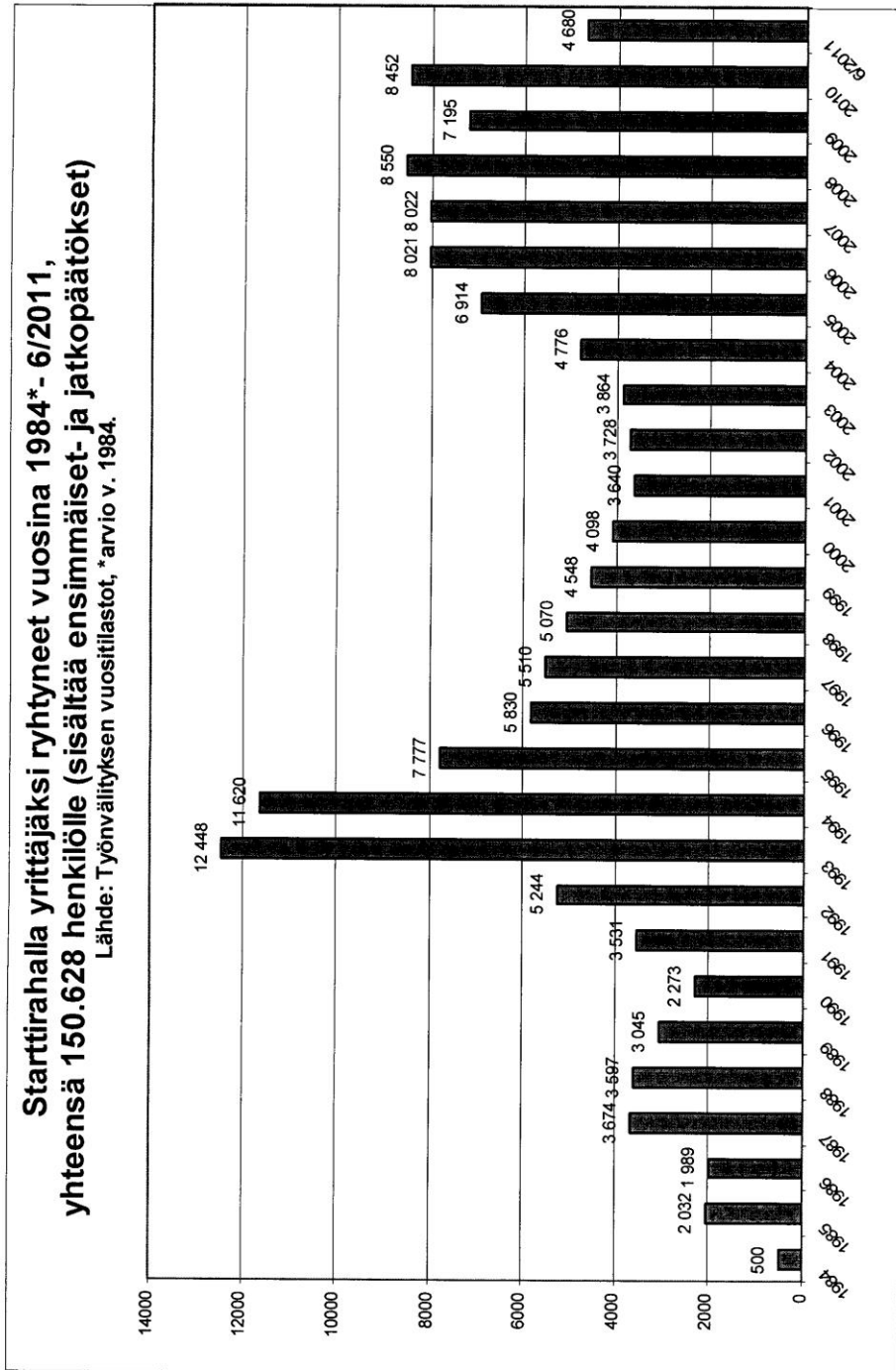
Yritysrekisterin vuositilasto 2010. Suomen virallinen tilasto. Tilastokeskus. Saatavissa:http://www.stat.fi/til/syr/2010/syr_2010_2011-11-25_fi.pdf. Viitattu 18.4.2012.

Yrityssalo Oy. 2012a. Saatavissa:<http://www.yrityssalo.fi/linkit/yleista/>. Viitattu 5.2.2012.

Yrityssalo Oy. 2012b. Saatavissa:<http://www.yrityssalo.fi/sijoittautumispalvelut/salonsijainti>. Viitattu 12.3.2012.

Yrittäjät-lehti 19.7.2012. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/uutisarkisto/a/tiedotteet/suomen-yrittajien-ja-kauppalehden-kunnanjohtajakyselyssa-yllatystulos>. Viitattu 25.4.2013.

Myönnetyt starttirahat vuosina 1984-2011

Kartoitus starttirahan merkityksestä yritystoiminnan aloittamisessa

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn!

Kyselyllä halutaan selvittää starttirahan merkitystä yritystoiminnan alkuvaiheessa. Kyselyn kohderyhmänä ovat Varsinais-Suomessa toimivat vuoden 2004 jälkeen perustetu yritykset. Kyselyyn vastaamiseen menee aikaa n. 10 minuuttia.

Kyselyn tuloksia tullaan hyödyntämään Turun ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijan opinnäytetyössä sekä Yrityssalo Oy:n hallinnoimassa YPK -projektissa, jolla kehitetään yrityspalveluita vastaamaan paremmin yrittäjien ja yrityksen perustamista harkitsevien asiakkaiden tarpeita.

Vastauksesi käsitellään luottamuksellisesti ja nimettömänä.

Lähdetiedot: Asiakastieto Oy sekä Yrityssalo Oy:n asiakashallintajärjestelmä

Lisätietoja kyselystä voit kysyä osoitteesta jari.valimaa@yrityssalo.fi

Kiitos vastauksesta!

1. Mikä on sukupuolesi?

- Mies
- Nainen

2. Mihin ikäryhmään kuulut?

- 15-24
- 25-44
- 45-54
- 55-64
- 65-

3. Mikä on koulutusasteesi?

- Perusaste
- Keskiaste
- Opistoaste
- Korkea-aste

4. Oletko saanut starttirahaa yritystoimintasi alussa?

- Kyllä
- En

5. Oletko päätoiminen yrittäjä? (et saa palkkatuloja muualta, kuin omasta

yritystoiminnasta)

- Kyllä
 En

6. Oletko käynyt yrittäjyysvalmennuksen?

- Kyllä
 En

7. Millä toimialalla yrityksesi toimii? (Valitse se, joka kuvastaa liiketoimintaasi parhaiten tai tarkasta YTJ:n sivuilta toimialasi. Lista vastaa TOL 2008 luokitusta)

- Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (G)
 Rakentaminen (F)
 Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M)
 Teollisuus (C)
 Kiinteistöalan toiminta (L)
 Kuljetus ja varastointi (H)
 Muu palvelutoiminta (S)
 Maatalous, metsätalous ja kalatalous (A)
 Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (N)
 Majoitus- ja ravitsemistoiminta (I)
 Terveys- ja sosiaalipalvelut (Q)
 Informaatio ja viestintä (J)
 Taiteet, viihde ja virkistys (R)
 Rahoitus- ja vakuutustoiminta (K)
 Koulutus (P)
 Toimiala tuntematon (X)
 Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (E)
 Kaivostoiminta ja louhinta (B)
 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (D)

8. Minä vuonna yrityksesi on perustettu? (laita vuosiluku esim. 2007)

9. Työllistääkö yrityksesi yrittäjän lisäksi muita henkilöitä? (Jos vastasit kyllä ilmoita montako)

- Ei
 Kyllä. Montako henkeä? _____

10. Arvioi liiketoimintasi kannattavuutta tällä hetkellä? (valitse liukupalkista kannattavuuttasi parhaiten kuvaava arvo)

0 = Kannattavuus on heikko ja toiminta tappiollista

10 = Kannattavuus on hyvä ja rahaa riittää myös toiminnan kehittämiseen

0 _____ 10

11. Montako kuukautta olet saanut starttirahaa? (vastaa numeroin esim. 6)

12. Oletko hakenut jatkostarttirahaa?

- Kyllä
 En

13. Jos vastasit edelliseen KYLLÄ, niin saitko starttirahatuella jatkopäätöksen?

- Kyllä
 En

14. JOS vastasit edelliseen kyllä, niin montako kuukautta sait sitä?

15. Olisitko aloittanut yritystoimintasi, jos et olisi saanut starttirahaa?

- Kyllä
 En

16. Miten paljon starttirahalla on ollut vaikutusta toimintaasi?

0 = Tuesta ei ollut mitään hyötyä

10 = Tuella oli erittäin suuri merkitys yritystoiminnan käynnistämässä

0 _____ 10

17. Miten paljon apua oli toimintasi käynnistämässä starttirahan hakemiseen liittyvillä alkutöillä (laskelmat ja liiketoimintasuunnitelman teko)?

0 = Ei mitään merkitystä

10 = Erittäin suuri merkitys

0 _____ 10

18. Oliko starttirahan hakeminen hankalaa tai vaikeaa?

0 = Hakeminen oli todella työlästä ja vaikeaa

10 = Hakeminen ei todellakaan ollut hankalaa

0 _____ 10

19. Arvioi liiketoimintasi kannattavuutta tulevaisuudessa.

0 = kannattavuus ei tule paranemaan

10 = kannattavuus tulee kohenemaan jatkossa merkittävästi

0 10

20. Haitko starttirahaa toimintasi alussa?

- Kyllä
 En

21. Olitko tietoinen starttirahan saamisen mahdollisuudesta?

- Kyllä
 En

22. Jos hait starttirahaa, niin miksi et saanut sitä? (vastaa vapaamuotoisesti, mutta lyhyesti) _____

23. Arvioi kannattavuuttasi tulevaisuudessa.

0 = Kannattavuus on heikkoa tai tappiollista

10 = Kannattavuus tulee paranemaan oleellisesti

0 10

24. Oletko tietoinen alueesi yritysneuvontaorganisaation toiminnasta?

- Kyllä
 En

25. Koetko, että tarvitset lisätietoa liiketoimintaan liittyvissä asioissa?

- Kyllä
 En

26. Jos vastasit KYLLÄ, niin minkälaisissa asioissa tarvitset koet tarvitsevasi lisäosaamista? Vaihtoehdot ovat "pääotsikoittain"

- Taloushallinto
 Markkinointi
 Myynti
 Johtaminen
 Kansainvälistyminen
 Tuotteistaminen
 Liiketoimintasuunnitelman teko/päivitys

- Lakiasiat (sopimukset)
- Rahoitus
- Jokin muu, mikä _____

27. Oletko halukas osallistumaan yritysneuvontaorganisaation järjestämiin liiketaloudenkoulutuksiin?

- Kyllä
- En

28. Oletko vähentämässä henkilöstöä tai lopettamassa toimintaasi seuraavan 12 kuukauden aikana?

- Kyllä
- En

29. Onko yritykselläsi tarkoitus lisätä henkilökuntaa seuraavan 12 kuukauden aikana. (merkitse numerona esim. 1)

- Ei
- Kyllä. Montako? _____

30. Haluatko, että sinuun otetaan yhteyttä liiketoimintasi kehittämisen merkeissä?

- Kyllä
- En

31. Millä seutukunnalla toimit?

- Turun seudulla
- Vakka-Suomen seudulla
- Loimaan seudulla
- Salon seudulla
- Länsi-Turunmaan seudulla
- Jokin muu

32. Haluan, että minuun otetaan yhteyttä, yhteystietoni ovat:

Yrityksen nimi _____
Yhteyshenkilö _____
Puhelinnumero _____
Sähköpostiosoite _____